

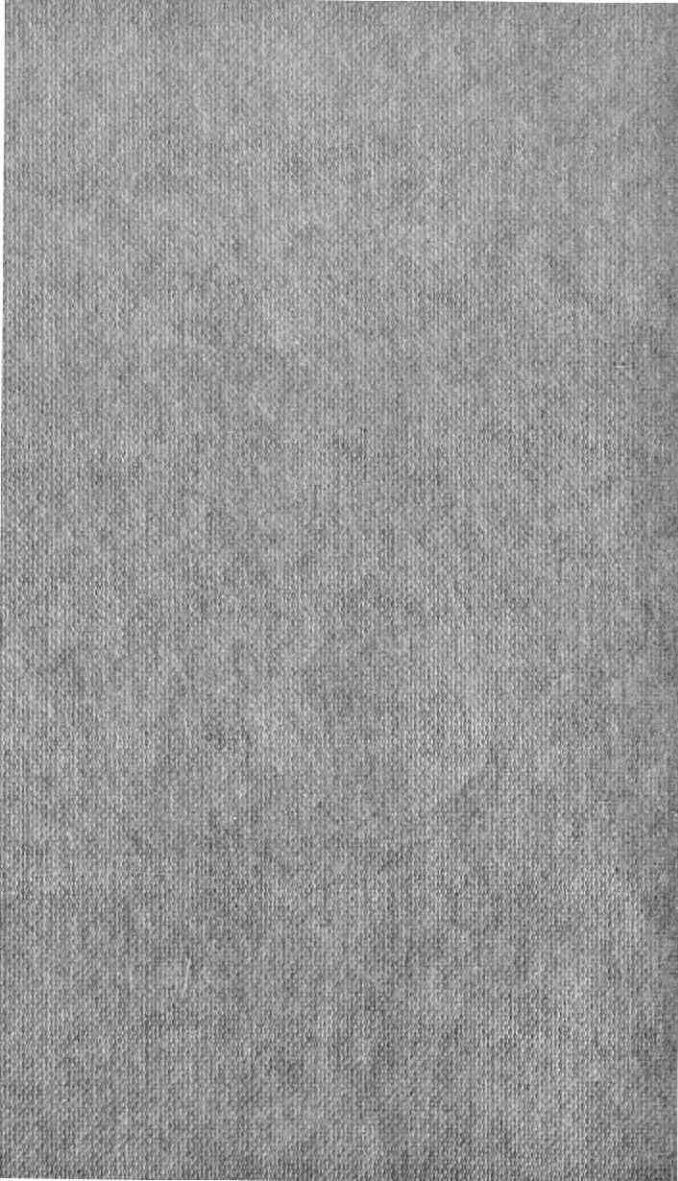
De reglementen voor de Nederlandsche Hervormde Kerk : benevens de voornaamste daartoe behorende Koninklijke en Synodale Besluiten

<https://hdl.handle.net/1874/237311>

mm 104 30

439 F 15 15

DE REGLEMENTEN

VOOR DE

NEDERLANDSCHE

HERVORMDE KERK,

BEZITTENS DE VOORNAAMSTE DAARTOF BEHOORENDE
KONINKLIJKE EN SYNODALE BESLUITEN.

MET EENIGE AANTEKENINGEN

EN EEN UITVOERIG ALPHABETISCH REGISTER VOORZEHEN,

DOOR

G. BRUNA,

PREDIKANT TE HASSELT.

Goedkoope uitgaaf.

Met al de veranderingen, ook die in 1871 in werking treden.

ZWOLLE,
VAN HOOGSTRATEN & GORTER.

1874.

Omtrent de bestemming van deze goedkoope
editie der Reglementen zie men het voorberigt

Car

439. F. 16 15

DE REGLEMENTEN

VOOR DE

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK,

BENEVENS DE VOORNAAMSTE DAARTOE BEHOORENDE
KONINKLIJKE EN SYNODALE BESLUITEN,

MET EENIGE AANTEEKENINGEN

EN EEN UITVOERIG ALPHABETISCH REGISTER VOORZIEN,

DOOR

G. BRUNA,

PREDIKANT TE HASSELT.

Vijfde, herziene goedkoope uitgaaf.

et al de veranderingen, ook die in 1871 in werking treden.

ZWOLLE,
VAN HOOGSTRATEN & GORTER.

1871.

VOORBERIGT.

Deze vijfde door mij bezorgde uitgaaf van de Reglementen voor de Nederlandsche Hervormde Kerk is, bijzonder wat de aantekeningen en het Register betreft, voornamelijk bestemd voor die Kerkeraad'sleden, welke wel geene zitting hebben in hoogere Kerkbesturen, maar toch wenschen te weten, welke regten en pligten zij naar de kerkelijke wet hebben als Predikanten (Consulenten), Ouderlingen en Diakenen. Dit belet echter niet, dat ook de leden van hoogere Kerkbesturen hier voor hunne behoefte althans niet minder ontvangen dan in andere verzamelingen van onze thans vigerende kerkelijke Reglementen. Zij zullen hier zelfs nog wel het een en ander aantreffen, dat elders gemist wordt en waarvan evenwel de kennis voor hen van belang is. Toch blijft voor hen mijne grootere, volledige uitgaaf van: »De Reglementen en Besluiten voor de Nederl. Herv. Kerk» bestemd, en vinden zij ook alleen in het daarbij gevoegde, zeer uitvoerige alphabetische Register alle artikelen, ook die, wier kennis voor Kerkeraad'sleden als zoodanig van geen regtstreeks belang is, in bijzonderheden behandeld.

Wat deze uitgaaf betreft, men vindt hier den tekst

der Reglementen eenvoudig, zoo als hij 1 Maart 1871 luidt, terwijl de veranderingen, na de eerste uitvaardiging daarin gemaakt, cursief zijn gedrukt, en waar die veranderingen van eenig belang zijn, tevens is aangewezen, wanneer zij gearresteerd, of wel in werking getreden zijn. Voorts vindt men hier onderscheiden Koninklijke en Synodale Besluiten, ook eene enkele Wet, — die ten deele tot opheldering, ten deele tot aanvulling der Reglementen dienen, wier kennis althans vóór de Bestuurders der Gemeente en hare Armverzorgers noodig is, — deels als Bijlagen, deels aan den voet der bladzijden als aantekeningen. Eindelijk is hier opgenomen »het Algemeen Reglement op het beheer der kerkelijke goederen,» om de kerkbestuurders, die tevens beheerders van hare goederen zijn, ook in dat opzigt zooveel mogelijk te gerieven.

HASSELT

G. BRUNA.

25 Januarij 1871.

I N H O U D.

HOOFDSTUK I.

HET BESTUUR OVER DE KERK EN DE VERHOUDING DER KERKBESTUREN TOT DEN STAAT EN TOT ELKANDER.

	Bl.
§ 1. Het Algemeen Reglement	1.
<i>Bijlage I</i> : Wet, regelende het toezigt op de Kerkgenootschappen	19.
<i>Bijlage II</i> : Kon. Besl. omtrent de nadere rege- ling van de wijze van behandeling der zaken betreffende de onderscheiden Eerediensten	21.

HOOFDSTUK II.

DE ZORG DER KERK VOOR DE OPLEIDING EN BEKWAAMHEID VAN HARE LEERAARS EN LEDEN.

§ 2. Reglement op 't examen voor de Ev.-bediening.	24.
§ 3. Verordeningen op 't prediken van Candd. in Godgeleerdheid	32.
§ 4. Reglement op het Godsdienstonderwijs	33.
<i>Bijlage</i> : Instructie wegens de Godsdienstoeffe- ningen in de gevangenissen enz.	41.

HOOFDSTUK III.

HET ONTSTAAN, HET BESTUUR EN DE VERZORGING DER GEMEENTEN.

§ 5. Reglement op de erkenning van Nieuwe Ge- meenten	44.
§ 6. Regl. op de benoem. van Ouderll. en Diakk. en de beroeping van Predd.	46.

		Bl.
§ 7.	Regl. voor de Kerkeraden	48.
	<i>Bijlage I</i> : Jaarlijksche feest- en vierdagen.	57.
	» II: Voorschrift omtrent de wijze van corresponderen tusschen Kerkelijke Ligchamen.	57.
	<i>Bijlage III</i> : Voorschrift omtrent het indienen van adressen om ondersteuning voor opbouw enz. van kerkelijke gebouwen	60.
§ 8.	Regl. op de vacaturen	62.
§ 9.	Regl. op het Hulppredikerschap	85.

HOOFDSTUK IV.

HET BEHEER VAN KERKELIJKE GOEDEREN.

§ 10.	Reglement op het fonds ter voorzien. in geestel. behoefden.	89.
§ 11.	Reglement voor de Diakoniën.	92.
§ 12.	» op de Alg. weduwenbeurs	96.
§ 13.	» op de Classikale kosten	99.
	<i>Bijlage</i> : Algemeen Reglement op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen	104.

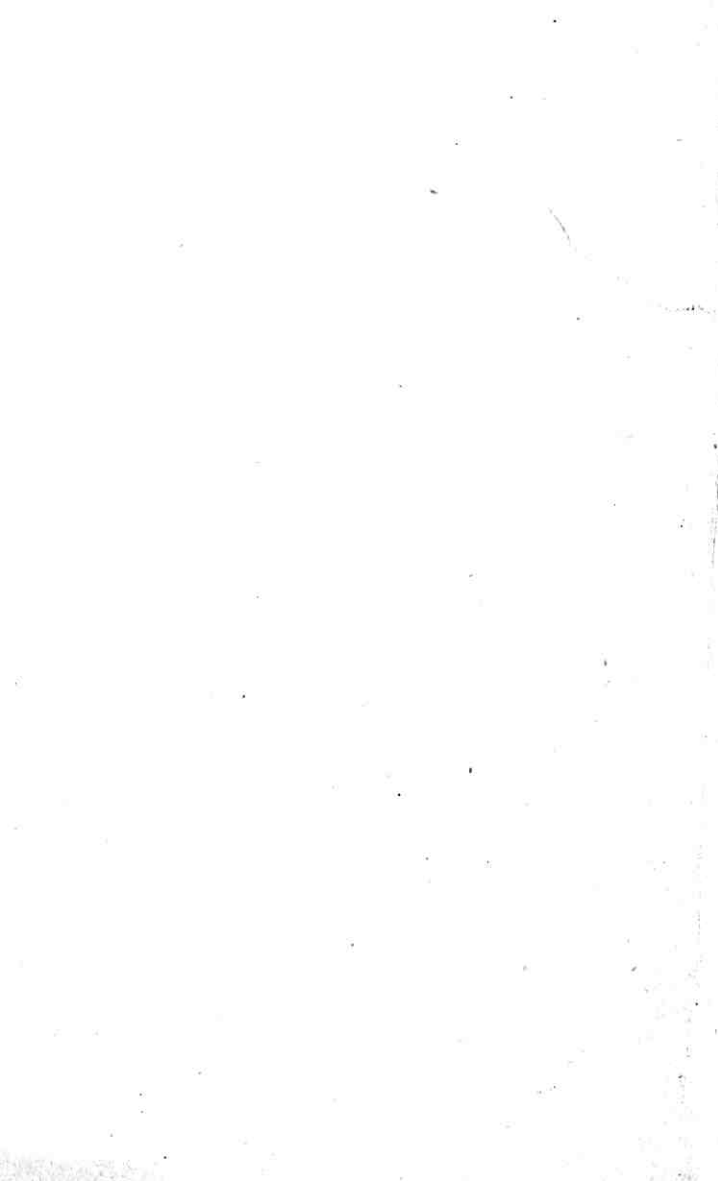
HOOFDSTUK V.

HANDHAVING VAN ORDE EN TUCHT.

§ 14.	Regl. voor kerkelijk Opzicht en Tucht enz.	117.
§ 15.	» op de Kerkvisitatie	132.
	Alphabetisch Register	137.

Verklaring van eenige gebezigde verkortingen.

A. R.	—	beteekent	Algemeen Reglement.
Ampl.	—	»	Ampliatie.
Art.	—	»	Artikel.
Besl.	—	»	Besluit.
Best.	—	»	Bestuur.
Cand.	—	»	Candidaat.
Circ.	—	»	Circulaire.
Cl. B.	—	»	Classikaal Bestuur.
Coll.	—	»	Collegie.
Comm.	—	»	Commissie.
Cons.	—	»	Consulent.
Dep. of Depart.	—	»	Departement.
Disp.	—	»	Dispositie.
Gem.	—	»	Gemeente.
H. D.	—	»	Heilige Dienst.
H. d. S.	—	»	Handelingen der Synode.
I. w. g.	—	»	In werking getreden.
K. C.	—	»	Kerkelijke Courant
Kr., Krr.	—	»	Kerkeraad, Kerkeraden.
Min.	—	»	Ministeriëel.
Miss.	—	»	Missive.
O. en T.	—	»	Opzigt en Tucht.
Prov. B.	—	»	Provinciaal Kerkbestuur.
Res.	—	»	Resolutie.
Syn. ampl. of S. A.	—	»	Synodale ampliatie.
Syn. expl.	—	»	» explicatie.
Vac.	—	»	Vacaturen.
Wijz.	—	»	Wijziging.

EERSTE HOOFDSTUK.

HET BESTUUR OVER DE KERK, EN DE VERHOUDING DER KERKBESTUREN TOT DEN STAAT EN TOT ELKANDER.

---

§ 1.

ALGEMEEN REGLEMENT.

VOOR DE

HERVORMDE KERK IN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De Nederlandsche Hervormde Kerk bestaat uit al de Hervormde Gemeenten in het Koninkrijk der Nederlanden, Waalsche, Presbyteriaansch-Engelsche en Schotsche, zoowel als Nederduitsche.

Art. 2. Tot elke bijzondere Gemeente behooren :
die op belijdenis des geloofs tot lidmaten (a) zijn aangenomen ;

die voor alsnog alleen door den doop in hare gemeenschap zijn ingelijfd ;

die door geboorte uit Hervormde ouders, of door den overgang hunner ouders tot de Hervormde Kerk, gerekend worden tot eene bijzondere Gemeente in betrekking te staan ;

die in eenige Evangelische Gemeente, hetzij hier te lande, hetzij elders zijn erkend, als behoorende tot de Hervormde Kerk, en van hunnen doop of hunne belijdenis door behoorlijke bewijzen hebben doen blijken.

Art. 3. Deze allen blijven tot de Nederlandsche Hervormde Kerk behooren, zoolang zij niet door woord of daad ten duidlijkste toonen, zich van haar af te scheiden, of door haar van hunne betrekking tot de Kerk vervallen zijn verklaard.

Art. 4. Het bestuur der Nederlandsche Hervormde Kerk wordt uitgeoefend :

1°. over de Gemeenten, door Kerkeraden ;

2°. over meer Gemeenten vereenigd, door Classikale Besturen en Provinciale Kerkbesturen ;

(a) Lidmaten zijn dus alleen die belijdenis hebben afgelegd, leden allen, die in de Herv. Kerk leven.

3°. over al de Gemeenten te zamen, door de Synode.

De belangen der Oost- en West-Indische Kerken zijn een voorwerp van de aanhoudende zorg der Synode van de Nederlandsche Hervormde Kerk. De betrekking dier Kerken tot de Synode blijft op den tegenwoordigen voet, tot dat zij nader meer kerkelijk kan worden geregeld.

Art. 5. De leden dezer Besturen worden benoemd door de Kerk, op de wijze, welke verder in de verschillende hoofdstukken van dit reglement is opgegeven.

Met uitzondering alleen van die der Kerkeraden en der Algemeene Synode, worden deze leden benoemd voor den tijd van drie jaren. Jaarlijks op den 1sten Januarij treedt een derde, of zoo na mogelijk een derde, van hen af.

Geen Predikant of Ouderling kan lid worden van een Provinciaal Kerkbestuur of van de Synode [i w. g. 1/3 '68] dan na vroeger lid te zijn geweest of nog te zijn van eenig kerkelijk Collegie boven den Kerkeraad: en niemand zal tot Ouderling in een Classikaal Bestuur benoemd worden, dan die Ouderling is, of geweest is bij den Kerkeraad. Van de leden der Waalsche Commissie en het Kerkbestuur van Limburg kunnen ook de Secundi ter Synode worden afgevaardigd.

Niemand kan ten zelfden tijde lid zijn van een Classikaal Bestuur en van een Provinciaal Kerkbestuur.

Een lid van eenig Classikaal Bestuur, geroepen wordende tot een Provinciaal Kerkbestuur, treedt, bij aanvaarding van deze benoeming, in de eerste betrekking af, en wordt door zijnen secundus vervangen.

Art. 6. Aan elk der leden van de Besturen boven den Kerkeraad wordt een secundus toegevoegd, die de vereischten heeft om als lid op te treden.

Bij tijdelijke ontstentenis van den primus treedt de secundus voor hem op als gewoon lid.

Bij aftreding tusschentijds van den primus, wordt de secundus gewoon lid, gedurende den diensttijd van den primus.

De secundus van den Secretaris of Scriba vervangt alleen in het laatste geval den Secretaris of Scriba in zijne bijzondere betrekking.

Als een secundus gewoon lid geworden is, verkiest de eerstvolgende vergadering van het bevoegde Collegie een ander tot zijn secundus.

Art. 7. Van alle benoemingen wordt onverwijld kennis gegeven aan de nieuw benoemden.

Van de benoeming tot leden of secundi van eenig bestuur boven den Kerkeraad wordt tevens zoo spoedig mogelijk bericht gezonden aan den Secretaris der Synode en de onderscheidene kerkelijke Besturen, die er belang bij hebben.

Art. 8. Alle stemmingen in kerkelijke vergaderingen, ter vervulling van openstaande of openvallende plaatsen, geschie-

den door de tegenwoordig zijnde leden, en wel met gesloten briefjes.

Ter beslissing wordt gevorderd de volstreckte meerderheid der behoorlijk uitgebragte stemmen. Wanneer deze, na twee vrije stemmingen, bij eene derde tusschen de twee, die de meeste stemmen op zich vereenigd hadden, blijkt niet verkregen te kunnen worden, zal het lot beslissen.

Voor elk lid en voor iederen secundus zal telkens afzonderlijk gestemd worden.

Art. 9. Geen kerkelijk Bestuur neemt eenig besluit, dan bij tegenwoordigheid van twee derden zijner leden, tenzij de Vergadering, wegens ongenoegzaam getal van leden, reeds eenmaal was uiteengegaan, en ten tweede male tot behandeling der zaak wettiglijk was opgeroepen.

Art. 10. De leden der kerkelijke Besturen stemmen in de vergaderingen, tot welke zij zijn afgevaardigd, altijd hoofdelijk, en zonder aan lastbrieven gebonden te zijn.

Elk lid is verplicht zijne stem bepaald uit te brengen, tenzij de Vergadering hem van die verplichting ontslaat.

Art. 11. De zorg voor de belangen, zoo van de Christelijke Kerk in het algemeen als van de Hervormde in het bijzonder, de handhaving harer leer, de vermeerdering der Godsdienstige kennis, de bevordering van Christelijke zeden, de bewaring van orde en eendragt, en de aankweeking van liefde voor Koning en Vaderland, moeten steeds het hoofddoel zijn van allen, die, in onderscheidene betrekkingen, met het kerkelijk bestuur belast zijn.

Art. 12. Geene algemeen verbindende reglementen, of veranderingen in de bestaande kunnen worden vastgesteld dan door de Synode.

Indien deze reglementen of veranderingen bepalingen behelzen, die op de Classikale Vergaderingen of de Kerkeraden regtstreeks betrekking hebben, zullen de Kerkbesturen de consideratiën der Classikale Vergaderingen op die punten vragen, *om door haar regtstreeks aan de Synode te worden opgezonden* [S. A. v $\frac{26}{7}$:55]

Geene bijzondere reglementen voor Provinciale ressorten, of veranderingen daarin, kunnen in werking worden gebragt, dan door de Provinciale Kerkbesturen, na de goedkeuring der Synode te hebben ontvangen;

geene bijzondere reglementen voor Classikale ressorten, of veranderingen daarin, dan door de Classikale Besturen, na de goedkeuring der Provinciale Kerkbesturen te hebben erlangd;

geene bijzondere reglementen voor de Ringen of veranderingen daarin, dan door de Ringsvergaderingen, na de goedkeuring van de Classikale Besturen te hebben ontvangen.

Deze goedkeuring van een hooger Bestuur mag niet gewei-

gerd worden, tenzij het blijken mogt, dat de bijzondere reglementen met de algemeene in strijd zijn.

Dispensatie kan alleen gegeven worden van die bepalingen, welke uitdrukkelijk bij de reglementen zijn aangewezen, en op de wijze daarbij voorgeschreven.

Art. 13. De kerkelijke Besturen bepalen hunne werkzaamheden binnen de grenzen hunner bevoegdheid, zoodat zij niets behandelen, wat uitsluitend tot den werkring van een ander Collegie behoort.

Kerkelijke Besturen hebben het regt, in zaken, welke tot hunne bevoegdheid behooren, voorstellen in te dienen en voorlichting te vragen bij de in opklimmenden rang naastvolgende.

De verlangde voorlichting zal door deze zoo spoedig mogelijk worden gegeven. Eerstgenoemden zijn gehouden, de aangevraagde berigten, bescheiden en consideratiën zonder verwijl op te zenden.

Art. 14. Een kerkelijk Bestuur, dat vermeent door de besluiten van een in opklimmenden rang volgend Bestuur bezwaard te zijn, heeft het regt, zich bij nog hooger te beklagen; doch is inmiddels gehouden, zich naar de ontvangene voorschriften te gedragen, ten ware de zaak in geschil bij eindspraak niet meer zou kunnen worden gebragt in haar geheel. In dit laatste geval wordt hiervan onverwijld kennis gegeven zoo aan het Bestuur, waarover men zich beklagt, als aan het Bestuur, waarbij de eindbeslissing behoort, en als dit laatste de Synode is, dan, in den tusschentijd dat zij niet is vergaderd, aan de Algemeene Synodale Commissie.

Art. 15. Iedere beslissing van een kerkelijk Collegie is vatbaar voor hooger beroep bij het in opklimmenden rang volgend Collegie.

Van beslissing, in hooger beroep gevallen, wordt geen nieuw appèl toegelaten, doch kan alleen vernietiging worden gevraagd, wegens schennis of verkeerde toepassing der reglementen.

Het verzoek tot vernietiging van uitspraken van Classikale en Provinciale Besturen, alsmede van de Waalsche Commissie en het Kerkbestuur van Limburg wordt gedaan bij de Algemeene Synodale Commissie, die in dezen beslist.

In geval van vernietiging wordt de zaak verzonden aan een ander Collegie van gelijken rang, als dat de vernietigde uitspraak heeft gewezen. Als ook dit Collegie uitspraak heeft gedaan, is de zaak definitief beslist.

De Synode, geroepen om, hetzij in eersten aanleg, hetzij in hooger beroep, uitspraak te doen, wordt bij uitloting verminderd op de helft harer leden. Indien van die uitspraak herziening wordt gevraagd, wordt de zaak voor de geheele Synode gebragt, die haar definitief beslist.

Art. 16. De Hervormde Gemeenten, in art. 1 genoemd, behoorende tot hetzelfde geheel, en onder hetzelfde gemeenschappelijk bestuur geplaatst, zullen echter, naar hare bijzondere behoeften en omstandigheden, hare afzonderlijke huishoudelijke inrigtingen kunnen hebben, onder de bepalingen in art. 12 voorkomende.

II.

BIJZONDERE BEPALINGEN.

HOOFDSTUK I.

Het Kerkelijk Bestuur in de enkele Gemeenten en de Ringen.

Art. 17. De plaatselijke Gemeenten blijven bepaald binnen de grenzen, waarin zij nu bestaan, zoolang daarin, op wettige, bij dit reglement aangewezen wijze, geene verandering zal gemaakt zijn. De belangen van elke dier Gemeenten zijn toevertrouwd aan Predikanten, benevens Ouderlingen en Diakenen, die allen door lidmaatschap aan die Gemeenten behooren verbonden te zijn.

Bij langdurige ziekte of tijdelijk gemis van een' Predikant der Gemeente, zorgt de Ring, volgens de bepalingen van het Reglement op de Vacaturen, voor de vervulling van zijn dienstwerk.

EERSTE AFDEELING.

De Kerkeraden.

Art. 18. In alle Gemeenten, waar het personeel daartoe niet ontbreekt, zal een Kerkeraad zijn.

Gemeenten, die, door gebrek aan genoegzaam geschikt en gewillig personeel, geen' Kerkeraad kunnen hebben, zijn geplaatst onder het toezigt van het Classikaal Bestuur, hetwelk met den Predikant, of bij vacature met den Consulent, doen zal, wat des Kerkerads is.

Art. 19. De Kerkeraad wordt onderscheiden in Algemeenen en Bijzonderen.

De Algemeene, die in alle Gemeenten, grootere of kleinere, bestaat, is zamengesteld uit één' of meer Predikanten en uit Ouderlingen en Diakenen.

Tot den Bijzonderen, die slechts in Gemeenten met drie of meer Predikanten gevonden wordt, behooren alleen Predikanten en Ouderlingen, terwijl Diakenen aldaar ook een afzonderlijk Collegie uitmaken.

De Kerkeraad vertegenwoordigt en bestuurt de Gemeente; en wel de Algemeene of ook de Bijzondere Kerke-

raad, naar mate de zaken, die te behandelen zijn, tot den eenen of tot den anderen behooren.

Art. 20. Aan Predikanten is toevertrouwd en aanbevolen: de openbare verkondiging des Evangelies, het bedienen van Do.p en Avondmaal, de leiding der openbare Godsdienst-oefening, de huwelijksinzegening, het geven van Godsdienst-onderwijs, de herderlijke zorg, en het besturen van al de vergaderingen des Kerkerads.

Aan Ouderlingen is toevertrouwd en aanbevolen: met Predikanten bezig te zijn in de herderlijke zorg voor de Gemeente, de bevordering van en het toezigt op het Godsdienst-onderwijs en de handhaving van orde en tucht; voorts het ijverig zamenwerken met dezen in alles wat aan de Christelijke volmaking der Gemeenten kan dienstbaar wezen.

Aan Diakenen is toevertrouwd en aanbevolen de meer bijzondere zorg voor de armen der Gemeente. Daartoe zijn zij belast met het dagelijksch beheer der diakonie goederen, met het innen van alle, onder welken titel ook, aan de diakonie der Gemeente aankomende gelden, met de inzameling der liefdegaven en met het besteden van dit een en ander tot die godsdienstige en zedelijke einden, welke de Christelijke Gemeente voor hare armen beoogt.

In Gemeenten met één of twee Predikanten doen zij dit onder medewerking, en in die met drie of meer Predikanten onder toezigt van Predikanten en Ouderlingen.

Het vaststellen van collecten, de zorg voor de diakonie-goederen, alsmede voor de geestelijke behoeften der armen, is overal aan Predikanten, Ouderlingen en Diakenen te zamen opgedragen.

Art. 21. De Kerkeraden geven, wanneer zij verkeerdheden ontdekken in de administratie der kerkelijke goederen, daarvan kennis aan het Classikaal Bestuur.

Art. 22. De censuur over de leden der Gemeente, met uitzondering van de Predikanten, zoowel emeriti als dienstdoende, van de Ouderlingen, de Diakenen en de Candidaten tot de Heilige Dienst, geschiedt, ter eerster instantie, door den Kerkeraad, van welks uitspraken men zich kan beroepen op het Classikaal Bestuur, alles overeenkomstig het Reglement van kerkelijk Opzigt en Tucht.

Art. 23. Het regt tot benoeming van Ouderlingen en Diakenen, en tot beroeping van Predikanten, berust bij de Gemeente.

Deze zal, behoudens de verkregen regten van Derden, dit òf zelve uitoefenen, òf door hen, die zij daartoe bepaaldelijk magtigt, doen uitoefenen; naar gelang zulks, in de nader te maken bijzondere reglementen op de Kerkeraden en de Predikants-beroeping zal worden vastgesteld.

Tot dat daarin zal zijn voorzien, blijven de bestaande bepalingen van kracht en toepassing.

Art. 24. Wettig verkregen regten van Collatoren en Floreenpligtigen worden geëerbiedigd, tot zij door wet of overeenkomst zullen zijn opgeheven. Tegen die verkeerdheden of misbruiken, die met het bestaan of de uitoefening van dit regt gepaard gaan, of daarbij plaats kunnen hebben, zullen door de Kerk de noodige maatregelen worden genomen of uitgelokt.

Geen Kerkeraad of Gemeente kan het regt van vrije beroeping in eene collatie veranderen, noch ook immer aan iemand overdragen.

Art. 25. De huishoudelijke belangen der Gemeente kunnen, in overeenstemming met de algemeene of provinciale verordeningen, door plaatselijke reglementen worden geregeld, doch zal van zulke reglementen mededeeling aan de Classikale Besturen geschieden.

TWEEDE AFDEELING.

De Ringen.

Art. 26. Predikantsplaatsen van ééne Gemeente of van eenige Gemeenten te zamen worden vereenigd tot Ringen.

Naar plaatselijke omstandigheden is die vereeniging zóó ingerigt, dat de dienst in de Gemeenten, ook bij vacature en andere ongelegenheden, steeds behoorlijk kan worden waargenomen.

In de bestaande verdeelingen kunnen geene veranderingen worden gemaakt, dan door de Provinciale Kerkbesturen, na vooraf de consideratiën der in de zaak betrokkene Classikale Besturen te hebben ingewonnen.

Van de gemaakte veranderingen zal kennis gegeven worden aan de Synode.

Art. 27. De Predikanten, dienstdoende bij Gemeenten tot zoodanigen Ring behoorende, zijn verplicht tot onderling hulpbetoon, in geval van nood, behoudens de bepalingen op het hulppredikerschap.

Zij moeten, bij vacature, zorgen voor de vervulling van al de deelen van het herder- en leeraarwerk, die hun ter waarneming door het Reglement op de Vacaturen worden opgedragen.

Art. 28. Tot dat einde verdeelen zij onderling de consulentschappen voor de verschillende Gemeenten, en maken huishoudelijke bepalingen ten opzichte van het Godsdiens-onderwijs, de openbare eeredienst en het herderlijk werk in de hulpbehoevende Gemeenten; een en ander onder goedkeuring van het Classikaal Bestuur.

Art. 29. De Ringen vergaderen, zoo dikwerf zij dit noodig achten, in de hoofdplaats van den Ring, of in eenige andere plaats, door hen zelve te bepalen, en kiezen jaarlijks uit hun midden een' Praetor, Vice-praetor, Scriba en Quaestor.

De Waalsche Predikanten zijn leden der Ringsvergadering. Art. 30. Van het hun bij artt. 27—29 van dit reglement opgedragen werk zijn zij verantwoordelijk aan het Classikaal Bestuur, waaronder zij behooren.

Hunne verdere werkzaamheden bestaan in de overweging en behandeling van onderwerpen, de Godsdienst en het Christendom, de bevordering van Bijbelkennis en de waarneming van hunne bediening betreffende.

Jaarlijks zenden zij een verslag van hunne werkzaamheden in bij het Classikaal Bestuur.

Art. 31. De Ringsvergaderingen hebben het regt, om bij de onderscheidene Kerkbesturen waaronder zij behooren, voorstellen in te leveren, maar zij zijn wederkeefig verplicht, de door dezen verlangde berigten, consideratiën en bescheiden ten spoedigste in te zenden.

Art. 32. Verschillen in en tusschen de Ringsvergaderingen en tusschen deze en de Kerkeraden, worden onderworpen aan de beslissing van het Classikaal Bestuur.

HOOFDSTUK II.

Het Kerkelijk Bestuur over meer Gemeenten te zamen.

ERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Art. 33. Meerdere, in elkanders nabijheid gelegene Gemeenten, worden, ter geregelde uitoefening van het kerkelijke bestuur, vereenigd tot Classen.

De gezamenlijke Classen in ééne Provincie vormen een Provinciaal ressort.

Art. 34. Er zijn de navolgende Provinciale ressorten met hunne Classen:

Gelderland	met 6 Classen:	Arnhem, Nijmegen, Zutphen, Tiel, Bommel en Harderwijk.
Zuidholland	» 6 »	's Gravenhage, Rotterdam, Leiden, Dordrecht, Gouda en Brielle.
Noordholland	» 5 »	Amsterdam, Haarlem, Alkmaar, Hoorn en Edam.
Zeeland	» 4 »	Middelburg, Zierikzee, Goes en IJzendijke.
Utrecht	» 3 »	Utrecht, Amersfoort en Wijk.
Friesland	» 5 »	Leeuwarden, Sneek, Franeker, Dokkum en Heerenveen.
Overijssel	» 3 »	Zwolle, Deventer en Kampen.
Groningen	» 4 »	Groningen, Winschoten, Appingadam en Onderdendam.
Noordbrabant	» 4 »	's Hertogenbosch, Breda, Heusden en Eindhoven.

Drenthe met 3 Classen: Assen, Meppel en Coëvorden.

De Waalsche Gemeenten en die van het hertogdom Limburg maken afzonderlijke kerkressorten uit. De Presbyteriaansch-Engelsche en Schotsche Gemeenten behooren tot de kerkelijke ressorten der Nederduitsche Gemeente in de stad, waar zij gevestigd zijn.

Art. 35. In de grensscheidingen der Classen en in de bepaling der hoofdplaatsen zullen geene veranderingen kunnen worden gemaakt, dan door de Synode, op voorstel van de Classikale Besturen, die er in betrokken zijn, na gehoord te hebben de Provinciale Kerkbesturen, waaronder zij ressorteren.

Van alle zoodanige veranderingen zal terstond kennis worden gegeven aan het *daartoe aangewezen* Ministeriëel Departement.

Art. 36. De belangen van de gezamenlijke Gemeenten in de afzonderlijke gedeelten der Nederlandsche Hervormde Kerk zijn toevertrouwd aan Classikale Vergaderingen (overeenkomstig de bepalingen van artt. 37 tot 40), aan Classikale Besturen en Provinciale Kerkbesturen.

De belangen van de Waalsche Gemeenten en van die in Limburg zijn toevertrouwd, eerstgenoemden aan de Waalsche Réunion en de Commissie tot de Zaken der Waalsche Kerken, laatstgenoemden aan de jaarlijksche Kerkelijke Vergadering en het Kerkbestuur van Limburg.

Art. 37. De leden der Classikale en Provinciale Besturen worden benoemd door de Classikale Vergadering, jaarlijks op den laatsten Woensdag in de maand Junij te houden in de hoofdplaats der Classe.

De leden der Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken worden benoemd door eene Waalsche Vereeniging of Réunion, welke, zooveel zulks mag te pas komen, de Classikale Vergaderingen vervangende, jaarlijks gehouden wordt op zoodanige plaats, als door de Réunion des vorigen jaars zal bepaald zijn.

De leden van het Kerkbestuur van Limburg worden benoemd door de jaarlijksche Kerkelijke Vergadering, op den laatsten Woensdag in de maand Junij te houden te Maastricht: welke Kerkelijke Vergadering ook, zooveel zulks mag te pas komen, de Classikale Vergadering vervangt.

Art. 38. De Classikale Vergadering bestaat uit wettige vertegenwoordigers der Kerkeraden, zijnde al de dienstdoende Predikanten, benevens zoovele dienstdoende Ouderlingen, als door den Kerkeraad van elke Gemeente in het ressort, voor hare rekening, zullen worden afgevaardigd, mits het getal der Predikanten niet te boven gaande.

Het regt van afvaardiging van eenen Ouderling heeft de Kerkeraad ook, wanneer de Gemeente vacant is.

In gecombineerde Gemeenten met meer Kerkeraden zal de

afvaardiging van de Ouderlingen door hen bij toerbeurten geschieden.

Afgevaardigde Ouderlingen zullen, zonder schriftelijk bewijs van benoeming, niet ter Vergadering worden toegelaten.

De afgevaardigden ter Classikale Vergadering doen aan de Kerkeraden verslag van hetgeen daar belangrijks is geschied.

Art. 39. Praeses, Assessor en Scriba van deze Vergadering zijn zij, die deze betrekkingen bij het Classikaal Bestuur bekleeden: doch de overige leden des Classikalen Bestuurs hebben als zoodanig hier geene zitting.

Art. 40. Aan de Classikale Vergaderingen behoort:

1°. het doen van benoemingen, welke haar zijn opgedragen;

2°. het geven van consideratiën op zoodanige punten in vast te stellen reglementen of veranderingen in de bestaande, als zijn aangeduid bij het daaromtrent bepaalde in art. 12;

3°. het opnemen en afsluiten der Classikale rekeningen, de regeling van hetgeen betrekking heeft op de fondsen, waartoe die rekeningen behooren, en in het bijzonder het benoemen van een Classikalen Quaestor.

4°. het beraadslagen over hetgeen bevorderlijk kan zijn aan de belangen der bijzondere en gezamenlijke Gemeenten in het Classikaal ressort, inzonderheid wat betreft het godsdienstig en kerkelijk leven:

5°. het in overweging nemen van de voorstellen harer leden, om ze, als de hare overgenomen zijnde, aan de Classikale Besturen en Provinciale Kerkbesturen, alsmede aan de Synode, op te zenden:

6°. het opnemen en afsluiten van de rekeningen der Classikale weduwenbeurzen, door die leden der Vergadering, die tevens leden dezer beurzen zijn. Aan hen verblijft ook het benoemen van Quaestoren dezer weduwenbeurzen en de behandeling van alles wat verder op haar betrekking heeft.

TWEEDE AFDEELING.

Het Classikaal Bestuur.

Art. 41. In elk Classikaal ressort is een Classikaal Bestuur, bestaande uit Praeses, Assessor, Scriba en twee of meer dienstdoende Predikanten, benevens één ouderling voor elk tweetal Predikanten, die in het Bestuur zitting hebben.

Ressorten met 20 en minder Predikants-plaatsen zullen twee, die van 21 tot 35 drie; van 36 en daarboven vier Predikanten benoemen.

Art. 42. De Praeses, Assessor, Scriba en verdere leden van dit Bestuur worden, met hunne secundi, benoemd door de Classikale Vergadering, bij vrije keuze.

De Scriba en zijn secundus worden bij voorkeur gekozen uit de Predikanten van de Classikale hoofdplaats of hare nabijheid.

Praeses, Assessor en Scriba blijven als zoodanig werkzaam, gedurende den tijd van hunne zitting.

Art. 43 Aan de Classikale Besturen wordt opgedragen, behalve het vermeldde in art. 12:

1°. het toezigt over de Gemeenten, Predikanten (emeriti zoowel als dienstdoende), Candidaten tot de Heilige Dienst, Ouderlingen en Diakenen (verg. art. 22);

2°. het kennis nemen van geschillen bij of tusschen Kerkeraden der Gemeenten, alsmede tusschen deze en de Ringen onderling;

3°. de behandeling van geschillen en van zaken, behorende tot de kerkelijke tucht, te weten: over de leden der Gemeenten in cas van appèl, en over Predikanten. Candidaten tot de Heilige Dienst, Ouderlingen en Diakenen, ter eerster instantie;

4°. het examineren van degenen, die tot het geven van God-dienst-onderwijs verlangen te worden toegelaten, en het verleenen van admmissie aan zoodanigen, bij gunstigen uitslag van het onderzoek;

5°. het waken voor de belangen van vacante Gemeenten en van Predikants-weduwen en weezen in het ressort, alsmede voor de regten der Classe op de Classikale weduwenbeurzen;

6°. het toezigt op de administratie der diakonie, en het acht geven op die der kerkelijke goederen;

7°. *de erkenning van nieuwe Gemeenten, de splitsing van combinatiën en het nemen van noodige maatregelen tot het bepalen in geval van onzekerheid, het beslissen in geval van geschil, en het veranderen in geval van noodzakelijkheid, van de grensscheidingen tusschen de onderscheidene Gemeenten onder hun ressort, na de Kerkeraden der betrokken Gemeenten en andere belanghebbende te hebben gehoord, in gemeen overleg met de Collegiën van toezigt die de belanghebbende administratiën hooren en wat verandering betreft, onder goedkeuring van het Provinciaal Kerkbestuur, met kennisgeving van een en ander aan de Regering en aan de Algemeene Synode [i. w. g. 1/3 '68]*

8°. *de vestiging van predikantsplaatsen op aanvraag van den Kerkeraad en onder goedkeuring van het Provinciaal Kerkbestuur. [i. w. g. 1/3 '69]*

9°. het jaarlijks geven aan de Classikale Vergadering van een beknopt verslag der gewigtigste werkzaamheden, door het Bestuur verrigt.

Art. 44. Tot dat einde:

1°. corresponderen zij met de Kerkelijke Besturen en andere Collegiën, en waar zij het noodig achten, met bijzondere personen;

2°. doen zij, jaarlijks bij schriftelijke aanvraag, doch om de drie jaren, en voorts zoo dikwijls zij dit bij eenige Ge-

meente noodig achten. persoonlijk, kerkvisitatie, volgens de daarop bestaande verordeningen. Zij geven steeds kennis van het resultaat hunner onderzoekingen aan de Provinciale Kerkbesturen;

3°. onderzoeken zij voorloopig alle geschillen en aanklachten, beoordeelen, aan wie de behandeling er van moet worden opgedragen, en brengen overeenkomstig die beoordeeling de zaak of ten einde, of ter plaatse waar zij behoort

Art. 45. Zij zijn bevoegd tot het schorsen van Predikanten, Candidaten tot de Heilige Dienst, Ouderlingen en Diakenen.

Art. 46. De Classikale Besturen houden hunne gewone vergaderingen in de Classikale hoofdplaats, op de laatste Woensdagen van de maanden Maart, Mei, September en November. Zij kunnen echter hunne bijeenkomsten uitstellen of vervroegen indien omstandigheden dit vereischen. De Praeses heeft het regt, en is, door twee leden schriftelijk hier toe verzocht zijnde, verplicht, buitengewone vergaderingen te beschrijven.

Art. 47. Bij afwezigheid van den Praeses, treedt de Assessor in zijne plaats op, en wordt deze vervangen door dien Predikant, die het oudste lid der Vergadering is, gerekend naar den tijd van zijne benoeming.

Bij onvoorziene afwezigheid wordt de Scriba vervangen door een der leden, dien de Bestuursvergadering daartoe zal aanwijzen.

DERDE AFDEELING.

Het Provinciaal Kerkbestuur.

Art. 48. In elk Provinciaal ressort is een Provinciaal Kerkbestuur, bestaande uit dienstdoende Predikanten en uit Ouderlingen.

Elke Classe benoemt daartoe een' Predikant uit haar midden, wanneer het Provinciaal Kerkbestuur zulks verlangt, bij beurtwisseling nog één' daarenboven uit het Provinciaal ressort.

Voor elk tweetal aldus benoemde Predikanten is één Ouderling, door de Classikale Vergaderingen bij beurtwisseling af te vaardigen.

De Commissie voor de zaken der Waalsche Kerken bestaat uit vijf Predikanten en twee Ouderlingen.

Het Kerkbestuur van Limburg is zamengesteld uit vier Predikanten en twee Ouderlingen.

Voor de Kerkbesturen, welke niet meer dan drie Classen onder hun ressort hebben, zullen ook zoovele Predikanten tot t e r t i i worden benoemd, als er Predikanten in het Bestuur zijn.

Art. 49. Ieder Provinciaal Kerkbestuur kiest zich uit de Predikanten in zijn midden, een' President en Vicepresident.

Den Secretaris kunnen zij uit de Predikanten in hun midden kiezen, of ook daar buiten, maar in het laatste geval heeft hij slechts eene adviserende stem.

De Secretaris wordt, bij onvoorziene afwezigheid, vervangen door een lid, hetwelk de Bestuursvergadering daartoe aanwijst.

Art. 50. De gewone vergaderingen worden gehouden drie malen 'sjaars. op de eerste Woensdagen der maanden Mei, Augustus en October. Zij kunnen echter worden uitgesteld of vervroegd, indien de omstandigheden dit vereischen.

De President heeft het regt, en is, door twee leden hiertoe schriftelijk verzocht zijnde, verplicht, buitengewone vergaderingen te beschrijven.

De gewone vergaderplaatsen der Provinciale Kerkbesturen zijn:

voor Gelderland,	Arnhem;
» Zuidholland,	's Gravenhage;
» Noordholland,	Amsterdam;
» Zeeland,	Middelburg;
» Utrecht,	Utrecht;
» Friesland,	Leeuwarden;
» Overijssel,	Zwolle;
» Groningen,	Groningen;
» Noordbrabant,	's Hertogenbosch;
» Drenthe,	Assen.

De Commissie voor de Waalsche Kerken zal vergaderen te 's Gravenhage, Amsterdam, of Utrecht, of ter plaatse waar de Réunie vergadert, en het Kerkbestuur van Limburg te Maastricht.

Art. 51. Aan de Provinciale Kerkbesturen wordt, behalve het in art. 12 genoemde, opgedragen;

1°. het toezigt over de Classen en derzélver Besturen, ter handhaving der kerkelijke reglementen en verordeningen;

2°. het kennis nemen en beslissen van geschillen, welke in de Classikale Vergaderingen en Besturen, of tusschen dezelve, zijn ontstaan;

3°. de behandeling van geschillen en van zaken, behoorende tot de kerkelijke tucht, te weten in cas van appél, en ter eerster instantie, wanneer het misdrijven geldt, voor welke de kerkeorde afzetting eischt, of zaken waarin de Classikale Besturen, of derzélver leden als zoodanig, betrokken zijn:

4°. het examineren van Candidaten in de Godgeleerdheid, en het toelaten tot de Heilige Dienst, bij gunstigen uitslag van het onderzoek, *alsmede het verleenen van ontslag aan Predikanten uit hunne bediening op daartoe ingediende aanvraag, of het voordragen daarvan aan de Synode in buitengewone gevallen* [i. w. g. 1/3 '66.]

5°. het waken en zorgen voor de Godsdienstige, en ker-

kelijke belangen in geheel het Provinciaal ressort, met name ook voor de Provinciale weduwenbeurzen;

6°. het behandelen en, zoo mogelijk, afdoen van zaken, welke betrekking hebben op de diakonie-administratie, voor zooverre zij bij de Classikale Besturen niet beslist kunnen worden. In het belang der administratie van kerkelijke goederen stellen zij zich des noodig, in verband met het Provinciaal Collegie van toezigt;

7°. de erkenning van nieuwe Gemeenten, de splitsing van combinatiën, het nemen van noodige maatregelen tot het bepalen bij onzekerheid, het beslissen bij geschil, het veranderen bij noodzakelijkheid, der grensscheidingen tusschen twee of meer Gemeenten in hunne Provincie, behoorende tot verschillende Classikale ressorten, na de Classikale Besturen, de Kerkeraden der betrokken Gemeenten, en andere belanghebbenden gehoord te hebben in gemeen overleg met de Collegiën van Toezigt, die de belanghebbende Administratiën hooren, en, in geval van verandering, onder goedkeuring der Synode, met kennisgeving van een en ander aan de Regering [i. w. g. 1/3 '68.]

Art. 52. Tot dat einde:

1°. corresponderen zij met alle kerkelijke Besturen en Collegiën zonder uitzondering, en, waar zij het noodig achten, ook met alle burgerlijke en regterlijke, of met bijzondere personen;

2°. geven zij der Synode geregeld die berigten van hunne verrigtingen en zenden aan haar die verslagen der Classikale Besturen toe, welke mededeeling door de bestaande reglementen gevorderd, of door hen zelve geraden mogt geacht worden.

Art. 53. Zij zijn bevoegd, Predikanten, Candidaten, Ouderlingen en Diakenen af te zetten, en aan Emeriti het Heilig dienstwerk te verbieden.

Art. 54. In geval van verschil tusschen twee of meer Classikale Besturen, hetwelk door het Provinciaal Kerkbestuur niet kan vereffend worden, of van verschil van eenig Classikaal Bestuur met het Kerkbestuur zelf, wordt de zaak ter beslissing aan de Synode gebracht.

HOOFDSTUK III.

Het Kerkelijk Bestuur over al de Gemeenten te zamen.

EERSTE AFDEELING.

De Synode.

Art. 55. De algemeene belangen der Gemeenten, behoorende tot de Nederlandsche Hervormde Kerk, zijn toevertrouwd aan de Algemeene Synode, die de Kerk vertegenwoordigt en voor haar in regten optreedt.

Art. 56. Elk der in Art. 34 genoemde Provinciale Kerkbesturen benoemt jaarlijks, in zijne vergadering van Mei. een' Predikant uit zijne leden of hunne secundi, tot het bijwonen der Synodale Vergadering, benevens een secundus. die echter niet optreedt. dan in geval het benoemde lid belet wordt zich naar de Synode te begeven. Op gelijke wijze wordt door de Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken een Predikant en door het Kerkbestuur van Limburg een lid naar de Synode afgevaardigd. gelijk ook door de commissie voor de Zaken der Oost- en West-Indische Kerken een lid, overeenkomstig het slot van Art. 4.

Bovendien worden naar de Synode drie Ouderlingen afgevaardigd door de Provinciale Kerkbesturen, naar de orde in art. 34 voorkomende uit de leden der kerkelijke Besturen, *elk in zijne eigene provincie, boven den Kerkeraad, en door de Commissie voor de zaken der Waalsche Kerken uit haar ressort* [S. W. v. $\frac{5}{8}$ '58].

Voorts hebben ter Synodale Vergadering zitting de Secretaris der Synode en de Quaestor-Generaal, met adviserende stem. De laatste woont alleen die zittingen bij, waarin geldelijke aangelegenheden worden behandeld.

Eindelijk hebben ter Synode zitting *met praeadviserende stem* drie Hoogleraren door de Hervormde Godgeleerde Faculteit te Leiden, Utrecht en Groningen *uit haar midden telkens voor één jaar afgevaardigd* [i. w. g. $\frac{1}{3}$ '68].

De Secretaris, van de benoeming der afgevaardigden met hunne secundi kennis bekomen hebbende, zal eene naamlijst van de leden der vergadering aan elk van dezen doen toekomen, met aanwijzing van den oudsten in diensttijd onder de afgevaardigde Predikanten.

Art. 57. De Synode kiest zich uit de Predikanten der Nederlandsche Hervormde Kerk haren vasten Secretaris, die met der woon gevestigd zal zijn te 's Gravenhage of in den omtrek. Zijn secundus wordt benoemd voor drie jaren. Deze zal, bij aftreden van den Secretaris, diens werkzaamheden waarnemen, tot dat een nieuwe Secretaris, door de eerstvolgende Synode te benoemen, zijne betrekking zal hebben aanvaard.

Nopens het regt, den plicht, de toelaag en het ontslag van den Secretaris zal door de Synode bij bijzondere overeenkomst en instructie nadere bepaling worden gemaakt, waarvan afschrift aan den secundus zal worden overgelegd.

Ook benoemt zij, bij voorkeur uit de leden der Kerkgemeente te Amsterdam, eenen Quaestor met zijnen secundus, voor onbepaalden tijd. Over hunne continuatie zal de Synode jaarlijks haar gedachten uitspreken. Hunne regten en pligten worden in eene bijzondere instructie omschreven.

[Art. 58 is vervallen].

Art. 59. De gewone Synodale vergadering wordt, éénmaal 's jaars, te 's Gravenhage gehouden, aanvangende op den eersten Woensdag in de maand Julij. Deze tijdsbepaling kan niet worden veranderd, noch eene buitengewone vergadering der Synode beschreven dan door de Synodale Commissie.

Tot eene buitengewone Synode worden de leden der laatstgehoudene Hooge Kerkvergadering zamengeropen.

Art. 60. De Synode begint telken jare hare werkzaamheden met, onder leiding van den oudsten in diensttijd der afgevaardigde Predikanten, uit deze voor zich een' President en Vice-president, met plaatsvervanger te verkiezen.

Art. 61. Bij de Synode berust de hoogste wetgevende, regtsprekende en besturende magt, onder de verschillende waarborgen in dit Algemeen Reglement en in bijzondere reglementen vastgesteld.

Art. 62. Zij arresteert de reglementen, welke voor de geheele Hervormde Kerk verbindende zijn. Elk reglement, door haar voorloopig aangenomen, wordt gezonden aan de Provinciale Kerkbesturen om er hunne consideratiën op intewinnen. Van deze neemt zij kennis en maakt zij naar eigen oordeel gebruik, om daarna het reglement, met de veranderingen er in gemaakt, andermaal aan de Provinciale Kerkbesturen te zenden, die er dan hunne stem over uitbrengen. Wanneer de volstreckte meerderheid dier Kerkbesturen zich voor het aannemen van het reglement verklaart, wordt het, als finaal aangenomen, door de Algemeene Synodale Commissie uitgevaardigd.

Met veranderingen in de bestaande reglementen wordt evenzoo gehandeld.

Art. 63. De regtsprekende magt der Synode wordt uitgeoefend naar art. 15 van dit Algemeen Reglement en naar het Reglement van kerkelijk Opzigt en Tucht.

Zij beslist geschillen, welke in of tusschen Provinciale Kerkbesturen mogten ontstaan.

Art. 64. De besturende magt der Synode gaat over de algemeene belangen der Nederlandsche Hervormde Kerk, en in het bijzonder over alles, wat de openbare Godsdienst en de kerkelijke instellingen betreft.

Art. 65. Bij de Synode berust het beheer der algemeene kerkelijke fondsen. Zij voert dat onder administratie van den Quaestor-Generaal, over welke het toezigt is opgedragen aan de na te melden Algemeene Synodale Commissie, en, voor zooveel de algemeene Classikale kas aangaat, met verantwoording aan de Hooge Regering.

Omtrent de administratie der bijzondere kerk-, pastorij-, custorij- en andere Gemeentefondsen, en de betrekking tusschen derzelve bestuurders en de Kerkeraden zullen nadere bepalingen worden ontworpen.

TWEEDE AFDEELING.

De Algemeene Synodale Commissie.

Art. 66. Tusschen de gewone jaarlijksche vergaderingen der Synode, worden, in haren naam, de belangen der Nederlandsche Hervormde Kerk behartigd en waargenomen door een collegie, onmiddellijk uitgaande van, en in betrekking staande tot de Synode, onder den naam van Algemeene Synodale Commissie.

Art. 67. Deze Commissie bestaat uit den President, den Vice-president en den Secretaris der Synode; voorts uit drie Predikanten en drie Ouderlingen, zooveel mogelijk te benoemen uit de verschillende kerkressorten. Aan elk der leden van deze Commissie wordt een secundus toegevoegd. Zij hebben allen concluderende stem, behalve de Secretaris, die eene adviserende heeft. *Met uitzondering van den Secretaris hebben alleen dienstdoende Predikanten in deze Commissie zitting* [i. w. g. $\frac{1}{4}$ '64].

Verder heeft in deze vergadering zitting, met praeadviseerende stem, een Hoogleeraar in de Godgeleerdheid aan eene der drie hoogeschoolen des Rijks, door de drie respectieve Godgeleerde Faculteiten beurtelings te benoemen.

Art. 68. De Predikanten en Ouderlingen, leden dezer Commissie, benevens hunne secundi, worden benoemd door de Synode, voor den tijd van drie jaren. Telken jare treedt, met den dag op welken de gewone jaarlijksche vergadering der Synode gesloten wordt, een derde gedeelte af, zijnde de aftredenden niet herkiesbaar dan na twee jaren.

De Hoogleeraar wordt door de aan de beurt zijnde Godgeleerde Faculteit afgevaardigd, voor den tijd van één jaar.

De President, Vice-president en Secretaris ter laatste Synodale Vergadering fungeren ook bij deze Commissie als zoodanig.

[Art. 69 is vervallen].

Art. 70. Aan deze Commissie is opgedragen:

1°. het uitvoeren van alles wat de Synode haar heeft in last gegeven;

2°. het toezigt op de nakoming van alle kerkelijke reglementen en Synodale besluiten;

3°. de behandeling en beslissing in vorderingen tot cassatie van in appèl gedane uitspraken, overeenkomstig art. 15;

4°. het toezigt op de administratie der algemeene kerkelijke fondsen, met magt, om, waar de zaak bij uitstel lijden zou, daaromtrent te doen hetgeen der Synode is;

5°. het houden van zoodanig algemeen toezigt op de administratie van kerkelijke goederen, als haar bij een reglement zal worden opgedragen;

6°. de behandeling der diakonale, alsmede van spoed

vorderende zaken; welke tot de bevoegdheid der Synode behooren;

7°. de correspondentie, omtrent alle voorkomende zaken met Collegiën van kerkelijk bestuur en beheer, met de Godgeleerde Faculteiten en met de Hooge Regering.

Art. 71. De Synodale Commissie biedt jaarlijks der Synode een overzicht aan van den staat der Nederlandsche Hervormde Kerk.

Art. 72. De Commissie vergadert te 's Gravenhage, gewoonlijk twee malen 's jaars, ééns in het voorjaar en ééns in het najaar, en voorts zoo dikwerf zulks door haar Moderamen noodig zal worden geacht.

Art. 73. Alle kerkelijke Collegiën zijn verplicht, aan deze Commissie alle door haar gevraagde inlichtingen te geven, en aan hare inschrijvingen te voldoen, behoudens het bepaalde bij art. 14.

Art. 74. De Commissie is, wegens alles wat door haar wordt verrigt, verantwoording schuldig ter eerste gewone Synodale Vergadering.

Bij de raadpleging over deze verantwoording heeft geen der Synodale leden, die tevens lid is van de Algemeene Synodale Commissie, eene concluderende stem. Van uitspraken, door haar gedaan ten gevolge van beroep in cassatie, geeft zij aan de Synode alleen verslag.

SLOTBEPALING.

In dit reglement kan geene verandering worden gemaakt, dan door de Synode. Bij verandering van deze grondregeling des bestuurs wordt vereischt, dat eerst de consideratiën der Provinciale Kerkbesturen zijn gevraagd, en voorts de toestemming van twee derden hunner zij verkregen, nadat deze gehoord zullen hebben de respectieve Classikale Besturen (Vgl. art. 62).

Aldus gearresteerd en ter bekrachtiging aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden door de Algemeene Synode van de Nederlandsche Hervormde Kerk, den 9den September 1851.

Bekrachtigd bij 's Konings besluit van den 23sten Maart 1852, No. 3, op den voet als daarbij vermeld (a).

[In werking gekomen den 1sten Mei 1852.]

(a) De elf reserves onder welke die bekrachtiging geschiedde, zijn buiten werking gesteld bij Kon. Besl. van 22 Julij 1870, No. 8.

BIJLAGE I.

(Wet, regelende het toezigt op de onderscheidene
Kerkgenootschappen (10 Sept. 1853,
Staatsblad n°. 102.)

Wij WILLEM III, enz.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is, eenige wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VI hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van op dit onderwerp bestaande verordeningen, opdat Wij gelijke bescherming aan alle Kerkgenootschappen in het Rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan alle Kerkgenootschappen is en blijft de volkomen vrijheid verzekerd, alles wat hunne Godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

De bepalingen betreffende de inrigting en het bestuur worden, voor zooveel zij niet reeds aan Ons bekend zijn gemaakt, binnen eene maand na de afkondiging dezer wet, door de Bestuurders of Hoofden der Kerkgenootschappen aan Ons medegedeeld. Nieuw te maken bepalingen worden mede vóór of bij het in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter Onzer kennis gebracht.

Voor zooveel er zich onder de bepalingen, bij dit artikel bedoeld, eenige bevindt, welke de medewerking van het Staatsgezag vereischt, wordt die medewerking niet verleend, tenzij de bepaling door Ons is goedgekeurd.

Art. 2. Vreemdelingen aanvaarden geene kerkelijke bediening, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Alleen in het belang der openbare orde en rust kan die toestemming geweigerd worden.

Art. 3. De titulaturen in de Kerkgenootschappen aan de Bedienaren der openbare Godsdienst toegekend, geven noch ten opzichte van het wereldlijk gezag, noch ten opzichte van andere Kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt.

In de aanraking met het wereldlijk gezag worden de titulaturen alleen gebezigd met vermelding van den geslachtsnaam der titularissen.

Art. 4. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door Kerk-

genootschappen gebezigde namen van Provinciën of Gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 5. Synodale Vergaderingen en Hoofden, die Kerkgenootschappen vertegenwoordigen of besturen, behoeven Onze goedkeuring op de plaats van vestiging.

Voor zooveel deze goedkeuring bij de afkondiging dezer wet nog niet is verleend, wordt na met hen gehouden overleg, door Ons, den Raad van State gehoord, over de geschiktheid der aangewezen vestigingsplaats uitspraak gedaan.

Alléen in het belang der openbare orde en rust en bij een met redenen omkleed en openbaar gemaakt besluit kan eene aangewezen vestigingsplaats als zoodanig door Ons ongeschikt worden verklaard.

Art. 6. De Bedienaren der openbare Godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden of bij de uitoefening van de openbare Godsdienst, in hun Kerkgenootschap gebruikelijk, niet dan binnen gebouwen op beslotene plaatsen, of dáár waar de openbare Godsdienstoefening, naar het 2de lid van art. 167 der Grondwet, is toegelaten.

Art. 7. Elke oprigting of inrigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare Godsdienst, binnen den afstand van twee honderd ellen van eene bestaande kerk, vereischt in het belang der openbare orde een onderzoek omtrent de plaats van vestiging.

Vóór dat de oprigting of inrigting wordt toegelaten, wordt daaromtrent door het Gemeentebestuur beslist. Deze beslissing is vatbaar voor een beroep op Gedeputeerde Staten, en bij bezwaar ook tegen de beslissing van deze, wordt hunne uitspraak aan Onze eindbeslissing onderworpen. Het besluit door ons te nemen, na den Raad van State te hebben gehoord wordt met redenen omkleed en openbaar gemaakt.

Wanneer de oprigting of inrigting zonder verlof heeft plaats gehad, wordt het gebouw gesloten.

Art. 8. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot de Godsdienstoefening op te roepen, kan in Gemeenten, waar kerken van meer dan één Kerkgenootschap zijn, in het belang der openbare orde en rust door Onzen Commissaris in de provincie worden verboden.

Klokkengelui tot andere einden heeft geene plaats dan na vergunning der plaatselijke politie.

Art. 9. Hij die aan deze wet niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der Grondwet toelaat de openbare Godsdienst uitoefent, wordt verklaard »in strijd met de wet te hebben gehandeld» en veroordeeld in de kosten.

Art. 10. De Officieren van justitie bij de arrondissements-

regtbanken eischen, overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, voor de regtbank, ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den Procureur-Generaal onder wiens bevelen zij staan, of op last des Regters in de gevallen, voorzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art. 73 van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie.

Art. 11. Van het vonnis wordt appèl, van het arrest cassatie toegelaten.

Art. 12. Die, na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner burgerschapsregten voor den tijd van drie tot tien jaren, en met gevangenis van ééne maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk.

Art. 13. De regtsgedingen, krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op de gewone wijze voor den gewonen strafregter behandeld.

De vervolgiag wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren.

Art. 14. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen, bedoeld in art. 167 der Grondwet, afgeschafte de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegiën en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

BIJLAGE II.

Kon. Besluit van 29 Oct. 1870, houdende intrekking der Kon. Besluiten van 20 Julij 1868 (Stbl. nos. 115 en 116), en nadere regeling van de wijze van behandeling der zaken betreffende de onderscheiden Eerediensten.

Wij WILLEM III enz.

Op de voordragt van den Raad van Ministers van den 15den Aug. 1870.

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Sept. 1870; n°. 9);

Gezien de nadere voordragten van den Raad van Ministers, van 24 Oct. 1870, en van onze Ministers van Financiën en van Justitie van 24 Oct. 1870, n°. 6;

Gelet op art. 73 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan, met intrekking van onze besluiten van 29 Julij 1868 (Stbl. nos. 115 en 116), te bepalen:

1°. dat de uitvoering en toepassing van de bepalingen van het 6de hoofdstuk der Grondwet, met uitzondering van art. 168, en die van de wet van 10 Sept. 1853 (Stbl. n°. 102) benevens van de bepalingen van artt. 947 en 1717 van het Burgerlijk Wetboek ten aanzien van kerken, godsdienstige gestichten en kerkelijke instellingen van weldadigheid worden opgedragen aan onzen Minister van Justitie;

2°. dat de uitvoering en toepassing van art. 168 der Grondwet, het beheer der bij de Staatsbegroting voor de onderscheiden Kerkgenootschappen toegestane geldmiddelen en de daarmede in verband staande werkzaamheden worden opgedragen aan onzen Minister van Financiën;

3°. dat de uitvoering en toepassing der verordeningen betreffende de onderscheiden Eerediensten in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen wordt opgedragen aan onzen Minister van Koloniën; zullende met wijziging van het Kon. Besluit van 7 Dec. 1820, n°. 113, de Commissie voor de zaken der Protestantsche Kerken in Nederlands Oost- en West-Indië voortaan in regtstreeksche betrekking staan tot het Departement van Koloniën;

4°. dat omtrent al de hierboven bedoelde aangelegenheden voor zooveel ze tot den werkring van meer dan één departement van algemeen bestuur in betrekking mogten staan, vooraf overleg zal plaats hebben tusschen de hoofden dier departementen;

5°. dat dit besluit in werking treedt den 1sten Januarij 1871.

Onze Ministers van Justitie, Financiën en Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschriften zullen worden gezonden aan de Departementen van Algemeen Bestuur, aan de Hooge Collegiën van Staat, aan de beide Kamers der Staten-Generaal en aan den Raad der Ministers.

De Alg. Syn. Commissie, bij Circ. van 15 Nov. 1870, dit Besluit mededeelende (Zie Kerk. Cour. van 19 Nov. 1870, No. 47) meldt, dat zij het ontvangen heeft met eene begeleidende Ministeriële missive, inhoudende:

dat naar het oordeel der Regering de volledige toepassing van het beginsel van scheiding van Kerk en Staat de nieuwe regeling dringend vordert, daar volgens de voorschriften der Grondwet, de verplichtingen en regten van den Staat tot de Kerkgenootschappen zich bepalen tot bescherming, toezigt en ondersteuning.

Dat alles, wat de eerste twee punten betreft, behoort tot den werkring van het Departement van Justitie, en alles wat het laatste punt aangaat tot dien van het Departement van Financiën.

Mitsdien moeten door de betrokken Kerkelijke Besturen, Gemeenten en personen van 1 Jan. 1871 af aan (het tijdstip waarop het Kon. Besluit van 29 Oct. in werking treedt) alle nieuwe vastgestelde kerkelijke reglementen, en veranderingen van bestaande kerkelijke reglementen, en alles wat verder betreft de uitvoering en toepassing der wet van 10 Sept 1853 (*Stbl.* n°. 102), tot regeling van het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen, benevens wat aangaat de uitvoering en toepassing van de artt. 947 en 1717 Burgerlijk Wetboek omtrent het aanvaarden van makingen bij uiterste wilbeschikking en van schenkingen, worden ingezonden aan het Departement van Justitie; terwijl alle stukken betreffende de financiële betrekking van den Staat tot de Kerkgenootschappen bij het Departement van Financiën behooren te worden ingezonden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

DE ZORG DER KERK VOOR DE OPLEIDING EN BEKWAAMHEID VAN HARE LEERAARS EN LEDEN.

§ 2.

REGLEMENT

OP HET

EXAMEN TER TOELATING TOT DE EVANGELIE-BEDIENING IN DE NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Art. 1. Ter toelating tot de Evangeliebediening in de Nederlandsche Hervormde Kerk wordt gevorderd een **examen** bij een der Provinciale Kerkbesturen, of bij de Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken.

Art. 2. Het examen van hen, die de Evangeliebediening wenschen te bekleeden bij de Nederduitsche, Presbyteriaansch-Engelsche en Schotsche Gemeenten, wordt afgenomen door een Provinciaal Kerkbestuur; en van hen, die staan naar de Evangeliebediening in de Waalsche Gemeenten, door de Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken.

Die van 's Lands wege zijn opgeleid tot de Evangeliebediening in de koloniën van den Staat, leggen het examen af bij de Commissie tot de zaken der Protestantsche Kerken in Neêrlandsch Oost- en West-Indië, zonder daarmede de toelating te erlangen, bij art. 1 vermeld. Zij, die dáár het Evangelie in de Fransche taal zullen prediken, worden geëxamineerd bij de Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken.

Art. 3. Wanneer iemand de Evangeliebediening in de Presbyteriaansch-Engelsche of Schotsche Gemeenten, of als Prediker in de Hoogduitsche taal bij eene Nederduitsche Hervormde Gemeente, wenscht te bekleeden, en hij de Nederlandsche taal niet magtig is, zal het geheele examen, mondeling of schriftelijk, in het **L a t i n** worden afgenomen.

Art. 4. Al de leden eener Vergadering, bij welke een examen wordt afgenomen, zijn verplicht het onderzoek van het begin tot het einde bij te wonen, en bij de uitspraak over toelating of afwijzing hunne stem uit te brengen.

Leden, den examinandus tot den vierden graad van bloed-of aanverwantschap bestaande, worden door hunne secundi, of, des noodig, door hunne tertii vervangen.

Art. 5. Bij de Provinciale Kerkbesturen, die uit niet meer dan drie Classikale ressorten bestaan, zullen de secundi der Predikanten, of, des noodig, de tertii, tot het afnemen van examen worden opgeroepen, onder toekenning van verblijf- en reiskosten, of presentiegelden.

Art. 6. Die hunne studiën volbragt hebben aan de hoogeschool te Leijden, worden geëxamineerd door de Kerkbesturen van Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Noordbrabant; aan de hoogeschool te Utrecht, door de Kerkbesturen van Utrecht, Gelderland en Overijssel; aan de hoogeschool te Groningen, door de Kerkbesturen van Groningen, Friesland en Drenthe, bij beurtwisseling, zóó te regelen, dat niet meer dan zes Candidaten na elkander door hetzelfde Kerkbestuur tot het examen worden toegelaten.

Art. 7. Tot de Evangelie-bediening bij de Waalsche en Presbyteriaansch-Engelsche of Schotsche Gemeenten worden ook zij toegelaten, die aan wettig erkende buitenlandsche hoogeschoolen hunne studiën volbragt hebben, mits zij zich aan het examen onderwerpen en de vereischte verklaringen alleggen, indien zij niet reeds als Predikanten eene vaste standplaats bij een wettig erkend Hervormd Kerkgenootschap bekleed hebben.

Art. 8. Zij, die buiten 'slands, na volbragte studiën, het regt tot de Evangelie-bediening bij een aldaar erkend Hervormd Kerkgenootschap bekomen, doch nog geene vaste standplaats bekleed hebben, worden, ook wanneer zij vroeger aan eene der Nederlandsche hoogeschoolen hebben gestudeerd, tot de uitoefening van dat regt in de Nederlandsche Hervormde Kerk niet toegelaten, tenzij ze aan het examen bij het Kerkbestuur, onder welks ressort zij wonen, zullen hebben voldaan.

Art. 9. De vereischten ter toelating tot het examen zijn:

a. bewijs, dat men den graad van Candidaat in de Godgeleerdheid aan eene der Nederlandsche hoogeschoolen heeft bekomen;

b. bewijs, dat men drie jaren bij eene der door de Nederlandsche Hervormde Kerk erkende openbare inrigtingen van hooger onderwijs, waarvan ten minste twee jaren aan eene der hoogeschoolen, gestudeerd heeft in de Godgeleerdheid, na het bekomen van den daartoe voorbereidenden graad;

c. bewijs, dat men de lessen der Hoogleeraren heeft bijgewoond over de uitlegging van het Oude en Nieuwe Testament

gedurende drie jaren; — die over de kerkelijke geschiedenis, de Bijbelsche en de leerstellige Godgeleerdheid, de Christelijke zedekunde en de practische Godgeleerdheid, inzonderheid de predikkunde, gedurende twee jaren; — en daarenboven de lessen over de theologische encyclopaedie en methodologie, de uitlegkunde en de oordeelkunde des Bijbels, de geschiedenis der Bijbelboeken en de natuurlijke Godgeleerdheid.

Van het vlijtig waarnemen der lessen, van het getrouw respondéren en van gemaakte vorderingen zal bij dit bewijs moeten blijken.

Dispensatie van deze bepaling wordt door het Kerkbestuur verleend aan hen, die kunnen bewijzen, dat deze of gene der vereischte collegiën, gedurende hun verblijf aan de hoogeschool, niet gehouden zijn.

De bewijzen sub litt. *a*, *b* en *c* worden niet gevorderd van de Theologiae Doctores.

d. bewijs van twee malen onder voorzitting van een der boven vermelde Hoogleraren gepredikt te hebben;

e. bewijs van goed zedelijk gedrag, door de Godgeleerde Faculteit afgegeven,

f. eene, door de Hoogleraren onderteekende, opgave van de gedeelten der Heilige Schrift, welke bij de door hem bijgewoone lessen over de uitlegging des Bijbels zijn behandeld;

g. eene kerkelijke attestatie, mede inhoudende, dat de examinandus meer dan twee jaren lidmaat is van de Hervormde Kerk.

De bewijzen, sub litt. *a*—*f* vermeld, worden door hen, die buiten 's lands hunne studiën voltrokken hebben, van aldáár wettig erkende hoogeschoolen ingeleverd.

Art. 10. Nederlanders zoowel als anderen, die buiten 's lands tot de Evangelie-bediening bij de Hervormden zijn toegelaten, moeten, in plaats van de bewijzen, in het voorgaande artikel sub litt. *a*, *b* en *c* vermeld, vóór hunne admmissie tot het examen overleggen:

1°. voldoende getuigschriften van de Godgeleerde Faculteit der hoogeschoolen, waar zij hebben gestudeerd, omtrent hun zedelijk gedrag.

2°. bewijs, dat zij zich aan die hoogeschoolen in de, art. 9, sub litt. *c*. genoemde vakken met vrucht hebben geoefend.

Voor zooverre zij dit bewijs niet kunnen overleggen, zullen zij in de bedoelde vakken, buiten die in art. 20 zijn opgegeven, een examen hebben af te leggen.

3°. eene kerkelijke attestatie, als in art. 9, sub litt. *g*, is gevorderd.

[Art. 11 is vervallen 1/4 1864].

Art. 12. Candidaten tot de Heilige Dienst bij andere Pro-

testantsche Kerkgenootschappen, die verlangen tot het examen te worden toegelaten, moeten overleggen:

1°. bewijs, dat zij den graad van Candidaat in de Godgeleerdheid aan eene der Nederlandsche hoogeschoolen hebben verkregen;

2°. bewijs, dat zij aan eene der Nederlandsche hoogeschoolen, of bij hen, wier bevoegdheid daartoe door hun Kerkgenootschap wettig erkend is, hebben bijgewoond de lessen, vermeld in art. 9 sub. litt. c, en voldaan aan de vereischten, aldaar voorgeschreven.

De bewijzen, sub 1°. en 2°. vermeld, worden niet gevorderd van de Theologiae Doctores;

3°. bewijs, dat zij op belijdenis des geloofs als lidmaten der Nederlandsche Hervormde Kerk zijn aangenomen;

4°. bewijs, dat zij gedurende meer dan twee jaren lidmaten geweest zijn bij eenig Protestantsch Kerkgenootschap;

5°. getuigschrift van goed zedelijk gedrag, afgegeven door bevoegde personen, bij wie zij de sub 2°. genoemde lessen hebben bijgewoond;

6°. verklaring van het Provinciaal Kerkbestuur, na ingewonnen advies van het Classikaal Bestuur, onder welks ressort zij als Candidaten hun verblijf gehouden hebben, dat het tegen de toelating tot het examen geene bezwaren heeft.

Art. 13. Zij, die bij eenig ander Protestantsch Kerkgenootschap als Evangeliedienaars werkzaam waren en diezelfde betrekking in de Hervormde Kerk wenschen te bekleeden, zijn onderworpen aan een wetenschappelijk onderzoek over de vakken, in art. 20 vermeld, in te stellen door het Kerkbestuur, onder welks ressort zij wonen.

Bij dit Bestuur leggen zij over de bewijzen van hunne Godgeleerde studiën aan wettig bestaande inrigtingen van hooger onderwijs, alsmede de verklaring van het Classikaal Bestuur van het ressort hunner woonplaats, dat het tegen hunne toelating tot het onderzoek geene bezwaren heeft.

Art. 14. Zij, die vroeger in de Róomsch Katholieke Kerk den geestelijken stand bekleedden en tot de Evangeliebediening in de Hervormde Kerk wenschen toegelaten te worden, moeten zich onderwerpen aan het examen, in art. 20 vermeld, af te leggen bij het Kerkbestuur, onder welks ressort zij wonen, welk Bestuur vooraf hun aanzoek zal onderzoeken en daarover beslissen.

Bij dit Bestuur leggen zij over de bewijzen van tweejarig lidmaatschap bij de Hervormde Kerk en van goed zedelijk gedrag, afgegeven door den Kerkeraad hunner woonplaats, en daarenboven eene verklaring van het Classikaal Bestuur van het ressort dier plaats, dat het tegen hunne toelating tot het examen geene bezwaren heeft.

Art. 15. De aangifte tot het examen van de Candidaten in

de Godgeleerdheid geschiedt ten minste twee maanden vóór den tijd der gewone vergaderingen der Provinciale Kerkbesturen, met toezending der in art. 9 vereischte getuigschriften.

De Candidaten der Leydsche hoogeschool geven zich aan bij den Secretaris van het Provinciaal Kerkbestuur van Zuidholland, — der Utrechtsche hoogeschool bij dien van Utrecht, — der Groningsche hoogeschool bij dien van Groningen.

De Secretarissen der genoemde Kerkbesturen zenden zonder verwijl de door de examinandi overgelegde getuigschriften, naar orde van het inkomen, aan het Kerkbestuur, waarbij het examen zal moeten plaats hebben, en zijn verplicht bij elke aangifte een bewijs af te geven, waaruit blijkt, dat de volgorde der Kerkbesturen om te examineren wordt in acht genomen.

Art. 16. De Secretaris van het Kerkbestuur, waarbij het examen moet plaats hebben, doet de in orde bevonden getuigschriften dadelijk toekomen aan den President, en berigt, met diens overleg, aan den examinandus, dat hij voorloopig tot het examen wordt toegelaten.

Ook brengt hij deze getuigschriften bij de vergadering van het Kerkbestuur, door welke zij voldoende moeten worden bevonden, vóór dat er met het examen een aanvang wordt gemaakt.

Art. 17. Het examen wordt in de gewone vergaderingen afgenomen, zonder dat daarvoor aan de leden eenig geldelijk voordeel ten goede komt.

Ingeval van onverhoopte wettige verhindering, ter beoordeeling van het Kerkbestuur, aan hetwelk hij was toegewezen, zal het examen, op verlangen van den examinandus, in eene buitengewone vergadering plaats hebben, onder voldoening van de reis- en presentiegelden der examinatoren.

Art. 18. De examinandus betaalt, vóór dat tot het examen wordt overgegaan, vijf en twintig gulden ten behoeve van de Algemeene Weduwenbeurs.

Bij afwijzing wordt deze som teruggegeven; bij hernieuwd examen wordt zij weder gestort.

Art. 19. Niet meer dan een tweetal wordt gelijktijdig geëxamineerd; aan dit examen worden vier volle uren besteed; tot het examen van één zijn drie uren voldoende.

Geene voorafgaande tentamina mogen plaats hebben, noch opgave van den gang en de wijze des onderzoekes mag aan den examinandus worden medegedeeld.

Art. 20. Het examen zoo van Doctoren als van Candidaten in de Godgeleerdheid gaat over de volgende vakken:

a. de uitlegging des Bijbels. Voor het Oude Testament twee hoofdstukken uit de historische en twee uit de overige boeken met vergelijking der LXX.

Voor het Nieuwe Testament twee hoofdstukken uit de historische en twee uit de overige boeken.

Bij deze uitlegging worden blijken gevorderd van genoegzame bekendheid met de geschiedenis der Bijbelboeken, waaruit de hoofdstukken zijn opgegeven, en van geoefendheid in de Bijbelsche oordeelkunde.

Voor dat gedeelte van het examen is één en een half uur bestemd.

Indien de geëxamineerde bevonden wordt aan dit onderzoek niet te voldoen, wordt het examen niet voortgezet, — en hij afgewezen:

b. de Bijbelsche geschiedenis en de geschiedenis der Kerk en van hare leerstellingen, bijzonder ook met betrekking tot ons vaderland:

c. de leerstellige Godgeleerdheid.

Bij dit onderzoek zal vooral in aanmerking komen het bijbrengen van Evangelische bewijzen tot staving der waarheid, ook met betrekking tot de kenmerkende en onderscheidende leerstellingen der Nederlandsche Hervormde Kerk.

d. de Christelijke zedekunde;

e. de practische Godgeleerdheid, bijzonder de predikkunde.

De examinandus zal door overlegging van een schriftelijk opstel en door mondelinge voordragt van zijne geschiktheid voor de predikdienst doen blijken.

Vooraf wordt de duur van het onderzoek in elk der vakken van litt. b—e onderling tusschen de examinatoren bepaald.

Art. 21. Al de leden der Vergadering, ook de Secretarissen, die slechts eene adviserende stem hebben, en de Ouderlingen, tenzij ze daarvan wenschen verschoond te blijven, nemen deel aan het examen.

De vakken in art. 20 opgegeven, worden in dier voege verdeeld, dat ten aanzien van het sub litt. b—e genoemde in iedere der drie jaarlijksche vergaderingen eene geregelde afwisseling onder de examinatoren plaats hebbe.

Bij de opgave der hoofdstukken voor de uitlegging des Bijbels, die ten minste zes weken vóór het examen geschiedt, wordt eene behoorlijke verscheidenheid in acht genomen.

Art. 22. Wanneer de geëxamineerde bevonden wordt aan de vereischen bij het examen niet te voldoen, wordt hij afgewezen.

Geene toelating tot de Evangelie-bediening heeft plaats, dan nadat zich ten minste twee derden der stemhebende leden daarvoor verklaard hebben.

Art. 23. Bij de kennisgeving van het besluit tot afwijzing wordt den geëxamineerde aangeduid, in welke vakken hij te zwak bevonden is, en wordt eene schriftelijke opgave daarvan binnen zeven dagen hem toegezonden.

Vóór dat hij, krachtens hernieuwd examen, tot de Evangelie-bediening is toegelaten, zal hij zich van de openbare Evangelie-prediking onthouden.

Art. 24. Na afwijzing wegens gemis van de vereischte bekwaamheid zal ten minste één jaar verloopen, eer het examen kan worden hervat.

Het hernieuwd examen gaat weder over al de vakken, in art. 20 genoemd, en wordt ook weder door hetzelfde Kerkbestuur afgenomen, altoos onverminderd het getal der, bij dit Bestuur, volgens art. 6. aan de beurt zijnde examinandi.

Bij de derde afwijzing zal geene toelating tot een hernieuwd examen meer worden vergund.

Art. 25. De Kerkbesturen zenden van ieder gehouden examen een naauwkeurig verslag aan de Synode, mede bevattende eene opgave van de gedeelten des Bijbels, bij de uitlegging des Ouden en Nieuwen Testaments gebruikt, van de namen der Examinatoren in elk der vakken en van den tijd, aan elk der vakken besteed.

Aan de Classikale Besturen, onder wier ressort de geëxamineerden hunne woonplaats hebben, wordt berigt gegeven van hunne toelating tot de Evangelie-bediening.

Art. 26. Een geëxamineerde, naar de uitspraak der Vergadering, op voldoende wijze aan de vereischten van het examen beantwoord hebbende, heeft bij plegtigen eede te verklaren: »dat hij ter verkrijging van eenige standplaats geene overeenkomst heeft aangegaan of giften gegeven, of immer zal aangaan of geven, en dat het hem niet bekend is, dat zij door iemand van zijnentwege of te zijnen behoeve aangegaan of gegeven zijn, of aangegaan of gegeven zullen worden; en »dat hij ook nimmer eene standplaats zal zoeken of aannemen, »welke hij kan vermoeden, dat door eenige bedingen, beloften of welke middelen ook van voorafgegane overeenkomst, »aan hem wordt opgedragen.»

Art. 27. De geëxamineerden hebben daarenboven de navolgende plegtige verklaring of belofte af te leggen en met hunne onderteekening te bekrachtigen:

»Wij ondergeschrevenen, door het Provinciaal Kerkbestuur »van. . . . (of door de Commissie tot de zaken der Waalsche »Kerken) tot de openbare Evangelie-bediening in de Nederlandsche Hervormde Kerk toegelaten, verklaren bij deze »opregtelijk, dat wij naar het grondbeginsel der Christelijke »Kerk in 'talgemeen en der Hervormde in 't bijzonder Gods »heilig woord, in de Schriften des Ouden en Nieuwen Verbonds vervat, van ganscher harte aannemen en opregtelijk »gelooven; dat wij des zins en willens zijn, den geest en de »hoofdzaak der leer, welke in de aangenomen formulieren »van éénigheid der Nederlandsche Hervormde Kerk begrepen »is, getrouwelijk te handhaven; dat wij mitsdien den ganschen raad Gods, inzonderheid zijne genade in Jezus Christus »als den éénigen grond der zaligheid, ernstig en van harte, »naar de gaven ons geschonken, aan de Gemeente zullen

»verkondigen; dat wij op de bevordering van godsdienstige
 »kennis en van Christelijk geloof en leven ons met allen ijver
 »zullen toeleggen, en orde en eendragt voorstaan en aankwee-
 »ken; en dat wij alzoo, onder opzien tot de hulp die van
 »boven is, de belangen van Gods Koningrijk en in 't bijzon-
 »der die van de Nederlandsche Hervormde Kerk zorgvuldig
 »zullen behartigen, en, naar vermogen, aan de bevordering
 »daarvan medewerken: verbindende wij ons bij deze onze
 »handteekening tot al het voorschrevene, en om, zoo wij
 »bevonden worden tegen eenig gedeelte van deze verklaring
 »en belofte gehandeld te hebben, deswege ons te zullen
 »onderwerpen aan de uitspraken der bevoegde kerkelijke
 »Vergaderingen."

Art. 28. De geëxamineerde wordt hierop met gepaste toespraak van den President tot de Evangelie-bediening toegelaten, en ontvangt het navolgend, door President en Secretaris onderteekend, getuigschrift:

»Vermits voor ons verschenen is NN., Candidaat in de
 »Godgeleerdheid te. . . ., (of Theologiae Doctor, gepromoveerd
 »aan de hoogeschool te. . . .), verzoekende tot het examen te
 »worden toegelaten, ten einde de Evangelie-bediening te kun-
 »nen aanvaarden, en wij bevonden hebben, dat de vereischte
 »getuigschriften, ook dat aangaande zijn zedelijk gedrag, in
 »goede orde waren, hebben wij geene zwarigheid gemaakt
 »hem tot het examen toe te laten. En hebben wij hem naauw-
 »keuriglijk onderzocht in al hetgeen tot de onderwerpen van
 »het examen behoort, en zulks met dien uitslag, dat wij
 »voornoemden N.N., nadat hij den gevorderden solomnelen
 »eed gedaan en de vereischte verklaring en belofte plegtig
 »afgelegd en onderteekend had, tot de Evangelie-bediening
 »hebben toegelaten."

»het Provinciaal Kerkbestuur van. . . ., (of de Com-
 »missie tot de zaken der Waalsche Kerken)."

Art. 29. De aldus geadmitteerden verkrijgen den naam van Candidaten tot de Heilige Dienst, en mitsdien de bevoegdheid, om te staan naar de Evangelie-bediening.

Zoo lang zij echter tot deze niet met handen-oplegging als Predikant bevestigd zijn, is hun het regt ontzegd, om Doop en Avondmaal te bedienen.

Art. 30. De openbare bekendmaking der toelating geschiedt door het Kerkbestuur alléén met deze woorden:

»Door het Provinciaal Kerkbestuur van. . . . (of door de
 »Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken) is N. N. na
 »afgelegd examen als Candidaat tot de Heilige Dienst
 »toegelaten, en is hem mitsdien de bevoegdheid toegekend,
 »om, in eene Gemeente beroepen zijnde, met inachtneming
 »van de bepalingen in het Reglement op de Vacaturen, als
 »Evangeliedienaar op te treden."

Overgangs-artikel.

De bewijzen, in art. 9, sub litt. c, voorgeschreven, voor zoo verre zij niet vereischt zijn in het vorige Reglement op het Examen, zullen het eerst gevorderd kunnen worden tot het kerkelijk examen in Augustus 1856.

Aldus gearresteerd door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, bij besluit van den 30sten Augustus 1854, en uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie, in hare zitting van den 27sten November deszelfden jaars.

§ 3.

VERORDENINGEN

OP HET

PREDIKEN VAN CANDIDATEN IN DE GODGELEERDHEID.

Art. 1. Het is aan Studenten vergund voor eene Gemeente te prediken, onder voorwaarde dat zij

- a. lidmaat zijn der Hervormde Kerk;
- b. Candidaat in de Godgeleerdheid;
- c. een voorstel onder voorzitting van een der Hoogleraren gedaan hebben, en
- d. van goed zedelijk gedrag zijn.

De Predikant, voor wien zij zullen optreden, verzekert zich vooraf door een getuigenis van den Kerkeraad hunner woonplaats, wat het eerste betreft, en door een getuigenis van de Godgeleerde Faculteit, wat het overige aangaat, dat zij deze vereischen bezitten.

Het getuigschrift aangaande het zedelijk gedrag zal niet anger dan één jaar na de dagteekening geldig zijn.

»De vergunning aan een Candidaat in de Godgeleerdheid om te prediken in eene Gemeente vervalt, wanneer hij niet binnen drie jaren na dagteekening van zijn Candidaats-examen als Candidaat tot de H. Dienst is toegelaten.» [i. w. g. 1/3 '69].

Art. 2. Zij mogen niet voor eene Gemeente optreden, dan in tegenwoordigheid, of althans met toestemming van den Predikant dier Gemeente, of van één der Predikanten.

Art. 3. In ééne en dezelfde Gemeente mogen niet meer dan zes predikbeurten, gedurende den tijd van één jaar, door Candidaten in de Godgeleerdheid vervuld worden, tenzij met goedkeuring van den Kerkeraad.

Art. 4. Geene openbare Godsdienstoefening zal door Candidaten in de Godgeleerdheid mogen geleid worden in eene vacante Gemeente, overeenkomstig art. 25 van het Reglement op de Vacaturen.

Art. 5. Een Candidaat in de Godgeleerdheid is evenmin bevoegd tot de inzegening van het huwelijk en de bevestiging van Kerkeraadsliden, als tot de bediening van den Doop en het Avondmaal.

Art. 6. De Predikanten in het bijzonder en de Kerkeraden in het algemeen, zijn verplicht deze bepalingen in acht te nemen, en deswegens verantwoordelijk voor het Classikaal Bestuur, waaronder zij ressorteren.

Art. 7. Het toezigt over de inachtneming dezer verordeningen is aan de Kerkeraden en hoogere kerkelijke Besturen bijzonder aanbevolen.

[Gearresteerd door de Synode, den 28 Julij 1858, en uitgevaardigd door de Alg. Syn. Commissie, den 5den November deszelfden jaars].

§ 4.

REGLEMENT

OP HET

GODSDIENST-ONDERWIJS IN DE NEDERLANDSCHE HERVORMDE
KERK.

HOOFDSTUK I.

Over het Godsdienst-onderwijs in het algemeen.

Art. 1. Het Godsdienst-onderwijs omvat het onderrigt in het Bijbellezen, in de Bijbelsche en Kerkelijke geschiedenis en in de Christelijke geloofs- en zedeleer.

Art. 2. Het wordt aan de kinderen gegeven, zoodra zij tot jaren van onderscheid gekomen zijn, gaat trapswijze voort, en is altijd naar de vatbaarheid der onderscheidene leerlingen ingerigt.

Art. 3. Ook bij het onderwijs van mingevoerden wordt een beknopt overzicht van den oorsprong, de uitbreiding en hervorming der Christelijke Kerk gegeven.

Art. 4. Tot bewaring en vermeerdering van de verkregen kennis en tot bevordering van de zegenrijke vruchten van het Godsdienst-onderwijs worden zondagscholen, catechisatiën voor lidmaten en Bijbellezingen gehouden.

HOOFDSTUK II.

Over de Godsdienst-onderwijzers en hunne vereischten.

Art. 5. Het Godsdienst-onderwijs is steeds een van de voornaamste pligten van de Herders en Leeraren.

Waar het noodig is wordt dit onderwijs ook gegeven door

daartoe aangestelde Godsdienst-onderwijzers, onder welke benaming hier en in de volgende artikelen mede Onderwijzeressen begrepen worden. Ook Candidaten tot de Heilige Dienst en geordende Leeraren, buiten vaste bediening, zijn bevoegd tot het geven van Godsdienst-onderwijs.

Art. 6. Het regt, om Godsdienst-onderwijzers in eene Gemeente aan te stellen en te ontslaan, berust, overeenkomstig de bepalingen in artt. 14 en 15 van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden, bij den Kerkeraad der Gemeente. Bij ongevraagd of niet eervol ontslag is er beroep op het Classikaal Bestuur.

Art. 7. De Kerkeraad maakt voor het Godsdienst-onderwijs in de Gemeente bepaalde verordeningen, hetzij in zijn huis-houdelijk, hetzij in een afzonderlijk reglement. Ook stelt de Kerkeraad de instructie voor de Godsdienst-onderwijzers vast.

Art. 8. Candidaten tot de Heilige Dienst en geordende Leeraren, buiten vaste bediening, maken van hunne bevoegdheid tot het geven van Godsdienst-onderwijs geen gebruik dan met toestemming van den Kerkeraad en onder het gewone toezigt.

Art. 9. Van deze Onderwijzers worden, waar dit noodig is, de meest geschikte tot Krankbezoekers verkozen.

Art. 10. In Gemeenten, waar openbare catechisatiën gehouden worden, zijn de aangestelde Godsdienst-onderwijzers verplicht, daartoe gevraagd zijnde van de Leeraren en onder de leiding van dezen, daarbij hunne gaven tot stichting der Gemeente te besteden.

Art. 11. Bovengemelde personen hebben de bevoegdheid, om bijbellezingen en zoogenaamde oefeningen te houden, doch niet dan met uitdrukkelijke toestemming van den Leeraar of de Leeraren der Gemeente.

Art. 12. Het getal der Godsdienst-onderwijzers is in iedere Gemeente naar hare behoefte bepaald. De keuze geschiedt door den Kerkeraad, in Gemeenten van één Predikant, op voordragt van dezen; in andere Gemeenten op voordragt van hen, aan wie het toezigt over het Godsdienst-onderwijs is opgedragen.

Art. 13. De bevoegdheid tot de betrekking van Godsdienst-onderwijzer wordt verkregen door het ondergaan van een examen.

Om tot het examen te worden toegelaten wordt gevorderd:

1°. dat men sedert 2 jaren lidmaat zij der Hervormde Kerk en zich voorbeeldig hebbe gedragen:

2°. dat men zich tot het geven van Godsdienst-onderwijs gedurende ten minste 2 jaren geoeffend en voorbereid hebbe in alles, wat tot het examen behoort, onder opzigt van één of meer Leeraren der Hervormde Kerk;

3°. dat men op den dag der aangifte niet ouder zij dan 35 jaren.

Bij de aangifte tot het examen moeten ten deze de noodige schriftelijke bescheiden worden overgelegd.

Van de bepaling, den leeftijd betreffende, kan door de Synode of Algemeene Synodale Commissie dispensatie worden verleend, op verzoek van het Classikaal Bestuur met overlegging van gunstig advies van den Kerkeraad.

Art. 14. Het examen wordt, na behoorlijke aangifte in eene voorgaande vergadering, kosteloos afgenomen door het Classikaal Bestuur, waaronder de Gemeente, tot welke de bedoelde personen behooren, ressorteert; of, voor zooveel de Waalsche Gemeenten betreft, door de Commissie aan welke de zaken der Waalsche Kerken zijn opgedragen, en, wat de Gemeenten in het provinciaal ressort van Limburg aangaat, door het Kerkbestuur van Limburg.

De Waalsche Commissie gedraagt zich ook naar de bepalingen van dit reglement, behoudens de uitzonderingen, welke de bijzondere inrigting der Waalsche Kerken vereischt.

Art. 15. Het examen gaat over de volgende vakken:

- Bijbelsche en Kerkelijke Geschiedenis;
- algemeene inhoud en geschiedenis der Bijbelboeken;
- Bijbellezen; (verstandig)
- Christelijke geloofs- en zedeleer;
- gronden van de Nederlandsche taal;
- onderwijskunde.

Art. 16. Nog worden bij het examen voldoende proeven gevorderd van geschiktheid tot het geven van onderwijs, zoolvel aan kinderen als aan meer bejaarden, in tegenwoordigheid van één of meer Leeraren af te leggen.

Art. 17. Het examen duurt ten minste twee uren.

Onder deze uren wordt niet gerekend de tijd, voor proeven van geschiktheid tot het geven van onderwijs gevorderd.

Art. 18. Wanneer iemand bij zijn examen is afgewezen, wordt hij door het Classikaal Bestuur niet weder tot een examen toegelaten, dan na zich ten minste nog één jaar, volgens art. 13, 20, geoefend te hebben.

Ook bij verandering van woonplaats is alleen het Classikaal Bestuur, dat hem heeft afgewezen, tot het afnemen van een hernieuwd examen bevoegd.

Die driemaal is afgewezen wordt niet weder tot een examen toegelaten.

Art. 19. Geene acte tot het geven van Godsdienst-onderwijs wordt verkregen, dan nadat zich ten minste twee derden der stemmen van het Classikaal Bestuur (der Waalsche Commissie, of van het Kerkbestuur van Limburg) voor de toekenning verklaard hebben, en de geëxamineerde hierop deze verklaring en belofte heeft onderteekend:

»Wij ondergeteekenden, bij het Classikaal Bestuur van . . . . .
(de Waalsche Commissie, of het Kerkbestuur van Limburg)

geëxamineerd en toegelaten tot het geven van Godsdienst-onderwijs, verklaren bij deze opregtelyk, dat wij naar het grondbeginsel der Christelyke Kerk in het algemeen en der Hervormde in het bijzonder, Gods heilig woord, in de Schriften des Ouden en Nieuwen Verbonds vervat, van ganscher harte aannemen en gelooven; dat wij derhalve des zins en willens zijn, aan den geest en de hoofdzak der leer, welke in de aangenomen formulieren van éénheid der Nederlandsche Hervormde Kerk begrepen is, getrouw te blijven; dat wij mitsdien den ganschen raad Gods, inzonderheid zijne genade in Jezus Christus, als den eenigen grond der zaligheid, ernstig en van harte, aan onze leerlingen en de Gemeente zullen onderwijzen; dat wij op de bevordering van Godsdienst-kennis en van Christelyk geloof en leven ons met allen ijver zullen toeleggen, en de orde en eendragt zullen voorstaan en aankweken; en dat wij alzoo, onder inwachting van de hulp die van boven is, de belangen van Gods Koninkrijk in het algemeen en van de Nederlandsche Hervormde Kerk in het bijzonder zorgvuldig zullen behartigen en naar vermogen aan de bevordering daarvan medewerken. Eindelijk belooven wij ons overeenkomstig het Reglement op het Godsdienst-onderwijs in alles stiptelyk te zullen gedragen, ons onderwerpende aan het oordeel van het bevoegde Kerkelyke Bestuur, indien door ons tegen de kerkelyke verordeningen mogt worden gehandeld."

Art. 20. Na het onderteekenen van deze verklaring en belofte, stelt het Bestuur (de Commissie) aan den geëxamineerde de volgende acte van toelating ter hand:

»Het Classikaal Bestuur van . . . . (de Waalsche Commissie, of het Kerkbestuur van Limburg (geëxamineerd hebbende N. N. geboortig van . . . . oud . . . . jaren, wonende te . . . . . verklaart hem (haar) bevoegd, om te staan naar den post van Godsdienst-onderwijzer (Godsdienst-onderwijzeres) en gerechtigd om, na verkiezing door den Kerkeraad eener Gemeente, in die Gemeente Godsdienst-onderwijs te geven, overeenkomstig de bepalingen van het Reglement op het Godsdienst-onderwijs in de Nederlandsche Hervormde Kerk."

Art. 21. Op het vertoonen van deze acte van toelating is de geëxamineerde verkiesbaar in het Classikale ressort, waartoe hij behoort.

Om in eenig ander Classikaal ressort verkiesbaar te zijn, wordt zijne acte van toelating door het Bestuur van dat ressort geldig gekeurd op vertoon van voldoende bewijs omtrent zynen christelyken wandel gedurende de laatste twee jaren." [i. w. g. 1/2 '65]. Bij toepassing van art. 49 van het Reglement voor kerkelyk Opzigt en Tucht, wordt deze acte ingetrokken.

Allen, die onder het bestaan van het Reglement van 1816 tot het geven van Godsdienst-onderwijs zijn toegelaten, behou-

den de regten hun in art. 25 van hetzelfde gewaarborgd (a).

Art. 22. Bij de vervulling der posten van Voorlezers, Voorzangers, Kosteren en andere personen, die onder dergelijke namen in het genot treden van inkomsten uit kerkelijke goederen der Hervormden voortspruitende, zoeken de Kerkeraden het daarhenen te rigten, dat, bij gelijke bekwaamheid tot de bedieningen, waarvoor zij in aanmerking komen, zij in den regel verkozen worden, die een bewijs overleggen van bij een Classikaal Bestuur als Godsdienst-onderwijzer te zijn geëxamineerd en toegelaten. Voor hunne aanstelling in de kerkelijk bediening verbinden deze zich alsdan schriftelijk om Godsdienst-onderwijs te geven aan Hervormde schoolkinderen, indien en zoolang de Predikant of Commissie (art. 19) dit oorbaar acht en op zoodanige wijze en met zoodanige bezoldiging, als de Predikant of Commissie, in overleg met hen bepaalt, zonder daardoor de bevoegdheid te hebben om Godsdienst-onderwijs aan anderen te geven, tenzij ze door den Kerkeraad daartoe zijn of worden toegelaten.

HOOFDSTUK III.

Over het Godsdienst-onderwijs inzonderheid in scholen, Godshuizen, openbare gestichten en voor de Armen.

Art. 23. Alle Predikanten zijn gehouden het gansche jaar door wekelijks even getrouw catechetisch onderwijs te geven, als zij wekelijks Gods heilig woord verkondigen.

Art. 24. De Kerkeraden zorgen zoo veel mogelijk, dat aan de Hervormde schooljeugd ééns of meermalen in de week Godsdienst-onderwijs gegeven worde.

Art. 25. In alle diaconiescholen, en voorts ook in alle Godshuizen, verbeterhuizen en gevangnissen, waar zulken gevonden worden, die tot de Hervormde Kerk behooren, als ook aan de Hervormde krijgslieden wordt Godsdienst-onderwijs gegeven.

Zoo veel mogelijk wordt desgelijks voor de openbare en bijzondere lagere, (b) alsmede voor de middelbare

(a) Art. 25 van dit reglement houdt in: Deze acte van admmissie zal door elk ander Classikaal Bestuur, waaraan dezelve vertoond wordt, geldig gekeurd worden, om verkiesbaar te zijn onder deszelfs ressort. Allen, die dusverre door de Kerkeraden tot het geven van Godsdienst-onderwijs zijn toegelaten, zullen worden opgeroepen, om te ontvangen, zonder examen, eene acte tot voortzetting van het Godsdienst-onderwijs, onder verbindtenis en onderteekening als in art. 22 is bepaald; bij verplaatsing nogtans zullen zij verplicht zijn, zich aan het examen te onderwerpen van het Classikaal Bestuur, waaronder hunne nieuwe woonplaats behoort."

(b) [Vgl. de Wet tot regeling van het lager onderwijs van 20 Julij 1857; bijz. art. 23, lid 3, aldus luidende: "Het geven van onderwijs in de Godsdienst wordt vrijgelaten aan de Kerkgenootschappen. Hier-

en hoogere scholen de gelegenheid tot het ontvangen van Godsdienst-onderwijs geopend.

Dit onderwijs wordt gegeven, hetzij door de Leeraren of Hoogleraren, daartoe door de Commissie van toezigt uitgenoodigd, hetzij door anderen, daartoe volgens dit reglement bevoegd.

Art. 26. Die met dit onderwijs zijn belast, gedragen zich bij het geven daarvan naar de regten, hun toegekend en naar de pligten hun opgelegd door de Staatsverordeningen.

In het bijzonder hebben zij, dien het aangaat, de bepalingen in acht te nemen, van de Instructie wegens de Godsdienst-oefening in de groote strafgevangnissen en in de burgerlijke en militaire huizen van verzekering; vastgesteld bij Koninklijk besluit van 11 October 1826, litt. C. (a).

De uitreiking van deze instructie aan de betrokken personen bij hunne aanstelling wordt daarom aan de Commissie aanbevolen.

Art. 27. Wanneer dit Godsdienst-onderwijs niet anders dan op tijden van gewone Godsdienst-oefeningen kan gegeven worden, is het alleen toegankelijk voor hen, die tot de bedoelde scholen en gestichten in betrekking staan of op het Godsdienst-onderwijs toezigt hebben.

Art. 28. Wat de genoemde gestichten aangaat, wordt het onderwijs in de gebouwen zelve gegeven; alle Protestanten daarin verpleegd, worden daarbij toegelaten; maar geene personen van andere Gezindten hebben toegang tot dit onderwijs, tenzij zulks uitdrukkelijk door hen verlangd wordt en zij hiertoe eene bijzondere vergunning van de Bestuurders of Regenten verkregen hebben.

Art. 29. Aan behoeftige personen wordt het Godsdienst-onderwijs om niet gegeven.

Art. 30. Overeenkomstig de bepalingen door de Regering gemaakt of nog te maken ten aanzien van het Godsdienst-onderwijs, zoo in de koloniën van den Staat als op 's lands schepen wordt dit reglement, naar gelang der omstandigheden, toegepast op de vorming en het examen van de daarvoor bestemde Onderwijzers, gelijk ook wat het toezigt over hen betreft.

HOOFDSTUK IV.

Over het toezigt op het Godsdienst-onderwijs.

Art. 31. De Classikale Besturen zien toe, dat niet alleen

voor kunnen de schoollokalen buiten de schooluren ten behoeve van leerlingen, die er ter school gaan, beschikbaar worden gesteld.]”

(a) Zie van der Tuuk, Handboek III, bladz. 273, volg. en de Bijlage achter dit Reglement.

in vacature, maar ook bij langdurige ongesteldheid des Predikants of andere onvoorziene omstandigheden, in de bestaande behoefte aan Godsdienst-onderwijs met gelijke zorgvuldigheid worde voorzien als ten aanzien van de openbare Evangelie-prediking plaats vindt.

Art. 32. Den Godsdienst-leeraren is aanbevolen hun, die zich tot het geven van Godsdienst-onderwijs wenschen bekwaam te maken, de vereischte hulp en opleiding daartoe te geven. In groote Gemeenten wordt dit werk aan één of meer Leeraren opgedragen, die daartoe door den Kerkeraad worden uitgenoodigd.

Art. 33. Het toezigt over het Godsdienst-onderwijs, gegeven door ondergeschikte personen, is opgedragen aan den Kerkeraad der Gemeente (art. 6).

In iedere Gemeente van drie of meer Predikanten bestaat eene Commissie, die dit toezigt namens den Kerkeraad uitoefent.

Art. 34. De Kerkeraad benoemt deze Commissie jaarlijks uit zijn midden; zij bestaat uit een gelijk getal van Predikanten en Ouderlingen.

Art. 35. De keus der leerboeken en leervakken, voor ondergeschikte Godsdienst-onderwijzers, wordt opgedragen aan hen, die in hunne Gemeenten het toezigt hebben over het Godsdienst-onderwijs.

Art. 36. De Commissie van toezigt beijvert zich om eene behoorlijke bezoldiging te verkrijgen voor hen, die belast zijn met het onderwijs bij artt. 25 en 29 bepaald.

Waar geene voldoende fondsen hiervoor bestaan, tracht zij zelve de zoodanige bijeen te brengen en beheert deze onder verantwoording aan den Kerkeraad.

Zij biedt de behulpzame hand aan verdienstelijke Krankbezoekers en Godsdienst-onderwijzers, die door ouderdom of ziekte tot waarneming van hun werk onbekwaam geworden zijn, ter verkrijging van een billijk pensioen.

Art. 37. Zij bezoekt de inrigtingen van Godsdienst-onderwijs, die aan hare zorgen bepaaldelijk zijn aanbevolen, ten minste tweemaal des jaars opzettelijk, terwijl elk van hare leden tot deze inrigtingen altijd den toegang heeft, na overleg, waar dit vereischt wordt, met Regenten of Bestuurders.

HOOFDSTUK V.

Over het aannemen en bevestigen van Lidmaten.

Art. 38. Het aannemen van lidmaten geschiedt van wege den Kerkeraad.

»Niemand in eene andere Gemeente woonachtig, wordt tot lidmaat aangenomen en bevestigd zonder dat hij overgelegd heeft een behoorlijk attest van zedelijk gedrag, afgegeven door of

van wege den Kerkeraad zijner Gemeente. Van deze aanneming en bevestiging wordt binnen acht dagen na de volbrachte handeling door of van wege den Kerkeraad der Gemeente waar zij geschied is, schriftelijk kennis gegeven aan den Kerkeraad der Gemeente in de woonplaats, opdat de aangenomen en bevestigde lidmaat als zoodanig in het lidmatenboek dezer Gemeente worde ingeschreven." [i. w. g. 1/3 '66].

Aan de aanneming tot lidmaat gaat vooraf een onderzoek naar de verkregen kennis van de Christelijke geloofs- en zedeleer, de Bijbelsche en Kerkelijke geschiedenis, met name ook van die der Hervorming; vervolgens, zoo deze kennis voldoende bevonden wordt, eene belijdenis des geloofs door de aannemelingen af te leggen. Een en ander geschiedt door een Leeraar, bijgestaan door een of meer Ouderlingen.

Art. 39. De bevestiging van lidmaten heeft plaats in eene daarvoor bepaalde Godsdienst oefening, bij welke hun de volgende vragen ter beantwoording worden voorgesteld:

In tegenwoordigheid van God en van Zijne Gemeente vraag ik u:

Vooreerst: Belijdt gij te gelooven in God den Vader, den Almagtige, Schepper des hemels en der aarde, en in Jezus Christus Zijnen eeniggeboren Zoon, onzen Heer, en in den Heiligen Geest?

Vervolgens: Zijt gij des zins en willens bij deze belijdenis door Gods genade te volharden, de zonde te verzaken, te streven naar heiligmaking en uwen Heiland in voorspoed en tegenspoed, in leven en in sterven getrouw te volgen, gelijk aan Zijne ware belijders betaamt?

Eindelijk: Beloofd gij tot den bloei van het Godsrijk in het algemeen en van de Nederlandsche Hervormde Kerk in het bijzonder, met opvolging van hare verordeningen, naar uw vermogen volijverig mede te werken?

Na de toestemmende beantwoording van deze vragen, worden zij plegtig en met gepaste toespraak tot lidmaten verklaard.

Art. 40. Indien de bevestiging niet in de daarvoor bestemde openbare Godsdienst-oefening kan plaats hebben, geschiedt zij, bij uitzondering, in eene andere openbare Godsdienst-oefening, of, waar ook hier tegen gewigtige zwarigheden bestaan, ten overstaan van eene Commissie uit den Kerkeraad.

Art. 41. Niemand treedt in de regten aan het lidmaatschap verbonden, dan die, na afgelegde belijdenis, als lidmaat is bevestigd.

Tevens rusten op hem de verplichtingen, aan het lidmaatschap in de Gemeente zijner woonplaats verbonden.

SLOTBEPALINGEN.

Art. 42 Na de uitvaardiging van dit reglement overeen-

komstig artt. 12 en 62 van het Algemeen Reglement, is dat van 28 Julij 1847 vervallen en buiten werking gesteld.

Art. 43. De Synode behoudt zich het regt voor, om in het vervolg dit reglement zoodanig te veranderen of te vermeerderen, als bevonden zal worden te behooren.

[Gearresteerd door de Synode den 7 Aug. 1861, en uitgevaardigd door de Alg. Syn. Commissie den 13 Mei 1862, om in werking te treden den 1 October daaraanvolgende.]

B I J L A G E.

INSTRUCTIE WEGENS DE GODSDIENSTOEFENINGEN IN DE GROOTE STRAF-GEVANGENISSEN EN IN DE BURGERLIJKE EN MILITAIRE HUIZEN VAN VERZEKERING, VASTGESTELD BIJ KON. BESL. VAN 11 OCT. 1826; LETT. C.

Art. 1. De dagen, tot uitoefening van de Godsdienst bestemd, zijn de zondagen, de groote feestdagen, alsmede de dank- en bededagen, door den Koning uitgeschreven; deze bepaling zal echter niet verhinderen, dat ten deze de schikkingen zullen kunnen gemaakt worden, welke de omstandigheden mogten vorderen, wanneer de dienstdoende Geestelijke door andere ambtsbezigheden belet wordt.

Art. 2. De Kommandanten in de groote strafgevangenis en de Conciërges in de huizen van verzekering zullen moeten zorgen voor hetgeen behoort tot de behoorlijke viering van de Godsdienst op de uren, door de Commissie van administratie, of het Collegie van Regenten bepaald, na gemaakt overleg met de bij het gesticht aangestelde Geestelijken.

Art. 3. Het zal aan de gevangenen, die noch tot de Roomsche-Katholieke, noch tot de Protestantsche Kerk behooren, worden vrijgelaten, om op zoodanige andere dagen, als hunne Godsdienst als rust- of feestdagen voorschrijft, geen arbeid te verrigten: de toegang hunner Geestelijken, door hen verzocht zijnde, zal niet mogen geweigerd worden.

Art. 4. De Kommandanten en Conciërges voornoemd zullen bij de aankomst der gevangenen onderzoeken, tot welke Kerk of geloof zij behooren, en zullen daarvan, wanneer zij tot de Roomsche-Katholieke of Protestantsche behooren, opgave doen aan de Geestelijken van het gesticht, en ten opzichte der overigen, aan de Commissie van administratie of Collegiën van Regenten.

Art. 5. De Kommandanten en Conciërges zijn bijzonder belast met de handhaving der goede orde bij de Godsdienstoefeningen.

Art. 6. Geene gevangenen zullen om hun geloof vermogen te worden verontrust, noch deswegens door eenigen Geeste-

lijke van een ander geloof of iemand anders worden aangesproken of onderhouden.

De Kommandanten en Conciërges worden op hunne verantwoordelijkheid gelast, voor de strikte nakoming van dit artikel te zorgen, en, ingeval zij eenige afwijking deswegens mogten ontdekken, daarvan dadelijk aan de Commissiën van administratie of Collegiën van Regenten kennis te geven, op poene van suspensie of destitutie, naar gelegenheid der zaak.

Art. 7. De gevangenen zijn verplicht, ieder naar hunne kerk, de Godsdienst oefening en het godsdienstig onderwijs bij te wonen.

Art. 8. Bijaldien in de groote strafgevangenissen de Kommandanten of Directeurs over den arbeid, en, in de huizen van verzekering, Conciërges, eene meer bepaald verkeerde neiging of bedrijf der gevangenen ontwaren, en de ontwikkeling en uitbreiding daarvan mogen vreezen, zullen zij daarentrent aan de Geestelijken van het gesticht telkens de noodige kennis en inlichtingen geven.

Art. 9. Alle beambten in de gevangenissen, zijn gehouden, de Geestelijken met eerbied te behandelen, en door hun voorbeeld het gevoel van achting voor de Voorgangers van de Godsdienst bij de gevangenen te bevorderen.

Art. 10. De Geestelijken, welke bij iedere gevangenis aangesteld zijn, houden in dezelve, op de dagen bij artikel 1 vermeld, voor de gevangenen van hun geloof Godsdienst-oefening, hetzij voor mannen en vrouwen te gelijk, het zij (wanneer de localiteit van het huis zulks toelaat) voor iedere kunne afzonderlijk; zij regelen zich hieromtrent naar de bepaling door de Commissie van administratie of van het Collegie van Regenten over de gevangenis voorgeschreven, en zullen met dezelve overeenkomen wegens het uur der Godsdienst-oefening, naar aanleiding van art. 2.

De Roomsch-Katholijken houden na de mis eene leerrede.

Art. 11. De Geestelijken zijn bevoegd, de gevangenen, die troost, vermaning en onderrigt behoeven, afzonderlijk te onderhouden; aan elken gevangene staat het vrij, zoodanig onderhoud te verlangen.

Art. 12. De zieke gevangenen worden bijzonder aan de godsdienstige zorg der Geestelijken aanbevolen, en ingeval de ziekte verergert, zijn de Conciërges verplicht, hun daarvan dadelijk kennis te geven: ten einde zij aan hunne verplichting omtrent de zieken mogen kunnen voldoen.

Art. 13. De officieren van gezondheid in de gevangenissen moeten, indien de ziekte eene onverwachte en gevaarlijke wending neemt, zoo dat het afsterven te verwachten is, dit zonder eenig verwijl ter kennis der in het gesticht dienstdoende Geestelijken brengen.

Art. 14. Aan de gevangenen zullen de hulpmiddelen en pleg-

tigheden, welke de Godsdienst, door hen beleden, voorschrijft, toegediend worden.

Art. 15. De Geestelijken zullen zich ter bekoming der boeken, het onderwijs in de Godsdienst betreffende, en van hetgeen tot de uitoefening van de Godsdienst benoodigd is, moeten wenden tot de Commissiën van administratie of Collegiën van Regenten, welke daarin zullen voorzien.

Art. 16. De Godsdienst-oefeningen worden in zoo verre als openbaar beschouwd, dat de gevangenen, die eene andere Godsdienst belijden en mogten verzoeken, dezelve bij te wonen, niet zullen mogen geweerd worden, mits zich behoorlijk daarbij gedragende.

Art. 17. Bij afwezigheid of ziekte der Geestelijken, zullen zij zich door eenen Geestelijke van hunne Kerk doen vervangen, echter niet dan na daartoe verkregene toestemming der Commissie van administratie of van het Collegie van Regenten.

Art. 18. De Koning behoudt zich voor, om de tegenwoordige instructie ten allen tijde te vermeerderen, te wijzigen of te veranderen, zoo als bij de ondervinding zal blijken nuttig te zijn.

(Vgl. Regl. op het Godsd. Onderw. Art. 26.)

DERDE HOOFDSTUK.

HET ONTSTAAN, HET BESTUUR EN DE VERZORGING DER GEMEENTEN.

§ 5.

SYNODAAL REGLEMENT

OP DE

ERKENNING VAN NIEUWE GEMEENTEN.

Art. 1. Nieuwe Gemeenten worden opgericht; *a)* door stichting; *b)* door splitsing van combinatiën; *c)* door toekenning van een zelfstandig bestaan aan een of meer gedeelten eener Gemeente, die op grooten afstand van het kerkgebouw verwijderd zijn; *d)* door vereeniging van kerkvrije buurtschappen met een deel van eene Gemeente; *e)* door zamenvoeging van gedeelten van meer dan ééne bestaande Gemeente.

Art. 2. De aanvraag om als zelfstandige Gemeente erkend te worden geschiedt door den Kerkeraad, belanghebbende personen of hunne gecommiteerden.

Art. 3. De aanvraag wordt, met redenen omkleed, aan het Classikaal Bestuur gerigt, wanneer belanghebbenden onder dezelfde Classis ressorteren; aan het Provinciaal Kerkbestuur, wanneer zij behooren onder meer dan ééne Classis; aan de Algemeene Synode of, als deze niet vergaderd is, aan de Algemeene Synodale Commissie, wanneer zij behooren onder meer dan één Provinciaal ressort.

Art. 4. De Kerkelijke Besturen, bij art. 3 vermeld, kunnen ook zonder dat eene aanvraag bij hen ontvangen werd, elk binnen zijn ressort, de oprigting van eene nieuwe Gemeente in overweging nemen en, deze nuttig of noodig keurende, trachten te bevorderen.

Art. 5. Bij de aanvraag, in art. 2 bedoeld, worden overgelegd: *a)* eene kaart of plattegrondsteekening, aanwijzende de kadastrale uitgestrektheid, indeeling en begrenzing van de nieuwe Gemeente, welker oprigting wordt verlangd; *b)* eene juiste opgaaft van het getal der lidmaten en leden, die de nieuwe Gemeente zullen uitmaken; *c)* een voldoende bewijs, dat de gelden, voor het predikantstractement benodigd, in den regel althans voor de helft gevonden zijn; *d)* een naauw-

keurig berigt aangaande hetgeen bereids geschied is en, zoo noodig, nog geschieden zal ten einde te voorzien in de behoeften der nieuwe Gemeente aan een kerkgebouw en eene pastorij: e) eene opgaaf van de middelen, waaruit in de behoeften der openbare eeredienst zal kunnen voorzien worden.

Art. 6. De Kerkelijke Besturen nemen op het verzoek om als eene zelfstandige Gemeente erkend te worden geen besluit dan na alvorens de betrokken Kerkeraden te hebben gehoord en in gemeen overleg met de Provinciale Collegiën van toezigt, die de belanghebbende Administratiën hooren.

Art. 7. De grensregeling der nieuwe Gemeente, aangewezen op de naar art. 5 a) over te leggen kaart, kan door de Kerkelijke Besturen, wanneer zij dit in het belang der op te rigten Gemeente noodzakelijk achten, door grensverandering van naburige kerkelijke Gemeenten gewijzigd worden op den voet als bij art. 43, 7°. en art. 51, 7°. van het Algemeen Reglement is omschreven, en zulks in gemeen overleg met het Provinciaal Collegie van Toezigt.

Art. 8. Wanneer uit het berigt, in art. 5 d) bedoeld, blijken mogt, dat de gelden, voor den bouw van kerk en pastorij vereischt, nog niet gevonden zijn, wordt aan de nieuwe Gemeente de erkenning toegezegd onder voorwaarde, dat voor het bijeenbrengen dier gelden alsnog de noodige maatregelen worden genomen, en volgt de erkenning eerst, wanneer in het ontbrekende zal zijn voorzien.

Art. 9. Tot de erkenning van eene nieuwe Gemeente wordt, krachtens de aan het slot van art. 7 aangehaalde bepalingen van het Algemeen Reglement, indien zij geschiedt door een Classikaal Bestuur, de goedkeuring van het Provinciaal Kerkbestuur, en, indien zij geschiedt door een Provinciaal Kerkbestuur, de goedkeuring van de Algemeene Synode vereischt of, als deze niet vergaderd is, van de Algemeene Synodale Commissie.

Art. 10. Van de erkenning eener nieuwe Gemeente geeft het Kerkelijk Bestuur, waardoor zij geschied is, zoodra het van de vereischte goedkeuring berigt heeft ontvangen, onverwijld kennis aan de Regering, aan het Provinciaal Collegie van Toezigt, aan den Quaestor-Generaal der Synode en, wanneer zij door het Classikaal Bestuur volbragt is, ook aan de Synode, alsmede aan het Algemeen Collegie van Toezigt.

Art. 11. Zoodra eene Gemeente erkend is, zorgt het Classikaal Bestuur, dat met den meesten spoed Ouderlingen en Diakenen worden benoemd, en doet het de vereischte stappen tot aanstelling van Kerkvoogden, Notabelen en plaatsvervangers van Notabelen, bij eerbiediging evenwel van de regten van Derden en met inachtneming der bestaande algemeene en provinciale verordeningen.

Art. 12. Het Classikaal Bestuur dient het Provinciaal Kerk-

bestuur van advies, in welken Ring de nieuwe Gemeente behoort te worden opgenomen, en geeft, na verkregen bericht van het desbetreffende besluit van het Provinciaal Kerkbestuur, onverwijld kennis aan den aangewezen Ring, opdat deze met vereischten spoed, onder goedkeuring van het Classikaal Bestuur, eenen Consulent en daaraan toe te voegen secundus benoeme.

Art. 13. Met de nieuwe Gemeente wordt overeenkomstig art. 23 van het Reglement op de vacaturen gehandeld, zoodra er gelden aanwezig zijn om in de reis- en verblijfkosten der leden van den Ring te voorzien.

(Vastgesteld door de Synode den 20sten Julij 1865, en, wat betreft artt. 5, 6, 7, 10, alsnog gewijzigd of aangevuld den 23sten Julij 1867 en den 14den Julij 1868, en, in zijn geheel in werking getreden den 1sten Maart 1869).

§ 6.

SYNODAAL REGLEMENT

OP DE

BENOEMING VAN OUDERLINGEN EN DIAKENEN EN DE BEROEPING VAN PREDIKANTEN.

Art. 1. Het regt der Gemeente tot benoeming van Ouderlingen en Diakenen en tot beroeping van Predikanten (art. 23 Alg. Reg.) wordt, behoudens de regten van Derden en met inachtneming van de Synodale Reglementen voor de Kerkeraden en op de Vacaturen, door hare stemgerechtigde Leden uitgeoefend.

Stemgerechtigde Leden eener Gemeente zijn alle manslidmaten, die onder haar ressort wonen, den ouderdom van 23 jaren bereikt hebben en ten minste één jaar geleden bij den Kerkeraad geloofsbelijdenis hebben afgelegd of op ingediende attestatie of bewijs van lidmaatschap als lidmaten der Gemeente erkend zijn.

Manslidmaten, die in het jaar, dat aan de stemming of verkiezing voorafgaat, door eenig Armbestuur zijn bedeed geworden, en zij, die onder censuur of curatele staan, zijn van deze stembevoegdheid uitgesloten.

Art. 2. Binnen drie maanden na de invoering van dit Reglement onderwerpt de Kerkeraad aan het oordeel der Stemgerechtigden de vraag, of zij het regt tot benoeming van Ouderlingen en Diakenen en tot beroeping van Predikanten zelve wenschen uit te oefenen op de in dit Reglement verder be-

- Voorschriften* aan kerkel. Besturen; wanneer dadelijk op te volgen, bl. 4, art. 14.
- Voorschot* in zake van O en T.; hoe te regelen, bl. 122 art. 26.
- Voorstellen* van hooger Bestuur, bl. 4, art. 13; — van Ringen, bl. 8, art. 31; — door leden der Cl. Vergader., bl. 10, art. 40, 5°.
- Voorstelling* van benoemde *Kerkeraadsleden*, bl. 50, art. 8; — van beroepen *Pred.*, bl. 76, art. 63.
- Voorzangers*. Zie *Voorlezers*.
- Voorziening* in de dienst a) *gedurende vacature*; door wie en hoe, bl. 64—67, artt. 9—11; 13—17, 21—25; vergoeding daarvoor, bl. 67, artt. 26 en 27; — b) *voor een Pred.*, die eene hooge kerkvergadering bijwoont, bl. 68, art. 34; die zich ontijdig heeft verwijderd, ald. artt. 33 en 35; die ziek, ongeschikt of krankzinnig is, bl. 69 en 70, artt. 36—37*; die geschorst is, ald., art. 38.
- Vragen bij de bevest. van Lidmaten*, bl. 40, art. 39.
- Vreemdelingen*. Zie *Buitenlanders*.
- Vrijdag (Goede)*. Zie *Goede Vrijdag*.
- Vrije beroeping* mag niet afgestaan of veranderd worden, 7, art. 24, lid 2.
- Vrijstelling* van kosten in zake van O. en T., bl. 123, art. 33, lid 3.

W.

- Waalsche Commissie*. Zie *Commissie (Waalsche)*.
- » *Gemeenten* zijn een deel der Nederl. Herv. Kerk, bl. 1, art. 1, een afzonderl. ressort, bl. 9, art. 34; — *Predikanten*, waarvan leden, bl. 8, art. 29; — *Reünie*; hare bijeenkomst en werkzaamheid, bl. 9, artt. 36 en 37.
- Waarneming van de dienst*. Zie *Voorziening*.
- Waterloo* (Dankdag van), bl. 57, N°. 3.
- Weduwenbeurs (Algemeene)*; hare bestemming, bl. 96, art. 1; bedeeden, ald. artt. 2 en 3; deelnemers, ald. artt. 4 en 5; inkomsten, bl. 97—99, artt. 6—19; beheer, ald. artt. 20—23.
- Weduwenbeurs (Classikale)*, bl. 10, art. 40, 6° en bl. 11, art. 43, 5°.
- Weduwenbeurs (Provinciale)*, bl. 13, art. 51, 5°.
- Weeshuisscholen* (In) is Gods. onderwijs te geven, bl. 37, art. 25.
- Weigering van Kerkeraadsleden* om langer aan te blijven; waartoe dit leidt, bl. 50 (a).
- Weigering van goedkeuring* aan bijzondere Reglementen; bl. 3, art. 12, lid 6.
- West-Indische Kerken*. Zie *Indische Kerken*.
- Wijzigingen in Reglementen*. Zie *Reglementen*.

Z.

Zaakgelastigde in zake van O. en T niet toegelaten, bl. 13, art. 6.

Zeevarenden; hoe hunne Godsdienstige belangen te behartigen, bl. 38, art. 30.

Zegel (Van) zijn vrijgesteld: de quitantiën der *quota*, bl. 10 (a); — »de registers van Kerkbesturen, en kerkel. Ontvangers' (Kon. Besl. v. 25 Apr. 1821, n°. 11.)

Zieke Predikanten (Dienstwaarneming voor), bl. 69, art. 5.

Zomer-Catechisatiën; onderzoek daarnaar bij de kerkvisitatie, bl. 134, g.

Zondag (Op den) wordt in den regel de Doop bediend, bl. 52, art. 14, 1°, — tweemaal Godsd.oef gehouden, bl. 52 (a); in vacature éénmaal, bl. 92, art. 23; — geschiedt de afkondigingen en de bevestiging van Kerkeradsleden, bl. 50, artt. 8 en 10; ook de afkondigingen van een beroepen Pred, bl. 76, art. 63; en die in zaken van beheer, bl. 114, art. 53.

Zondagscholen; waartoe te houden, bl. 33, art. 4.